Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 259 (6. 748) 1988 йил 12 ноябрь, шанба. Баҳоси 3 тийин

XXVI Тошкент шаҳар партия конференцияси олдидан

ЗАМОНДОШИМИЗ

Пешқадамлар пешқадами

Анатолий етуклик аттестатини қўлга олган куни узоқ ўйланиб қолди: нима қилсин — ишга киргани маъқулми ёки ўқишни давом эттирсинми! Ўйлай-ўйлай ўйининг охирига етмади. Охири ота-онасига маслаҳат солди:

— Жуда бошим қотиб қолди, нима қилишга ҳайронман.

— Сен авваламбор бирор ҳунарнинг бошини тут, — маслаҳат беришди катталар, — ўқиш бўлса қочмас. Жуда ўқигинг келса кечки ёки сиртқи бўлимга киришинг мумкин...

Кўп ўтмай Анатолий ҳужжатларини кўтариб Октябрь революцияси номидаги Тошкент тепловоз ремонти заводига ишга келди.

— Хўш йигит, ким бўлиб ишлашни истайсан! — сўради кадрлар бўлимининг бошлиғи.

— Слесарь бўлиб ишламоқчи эдим.

— Баракалла ука, йигит деган шундай бўлиши керак. Касбингни қунт билан ўргансанг кам бўлмайсан.

Шу-шу Анатолий заводда қолиб кетди...

— Анатолий Царенко етакчилик қилаётган бригада дизель цехидагина эмас, балки бутун заводимиздаги пешқадам коллективлардан бири, — дейди завод партия комитетининг секретари Эркин Воҳидович Қаҳҳоров, — Бунда бригадирнинг хизмати катта. У ўзининг ишбилармонлиги, ҳар бир ишда активлиги билан бошқаларга ўрнак бўлмоқда. Коллективда уни нафақат бригадирлиги учун, шу билан бирга камтарлиги, ҳамкасбларига нисбатан меҳрибон ва жонкуярлиги учун ҳам ҳурмат қилишади.

— Бригадамиз комплекс бригада, — дейди унинг ўзи. — Унга 25 киши бирлашган. Ҳаммаси ҳам бир-биридан ажойиб, юксак малакали ишчилар, ҳақиқий инсонлар. Бригада аъзоларидан бири меҳнат отпускасида бўлса ёки бетоблиги учун ишга чиқолмаса унинг ўрни билинмайди. Чунки ҳар биримиз бир неча касбни эгаллаганмиз.

Анатолий Царенко меҳнат қилаётган участкада дизелларни ремонт қилиш бўйича тўрт операция амалга оширилади. Иш сифатига бўлган талаб кундан-кун ошиб бораётганига қарамай бригада аъзолари топширилган вазифани шараф билан уддалашмоқда. Кунлик ва ойлик план-топшириқлар муттасил 115 фоиз қилиб бажарилмоқда. Шу кунларда улар бутун куч ва ғайратларини XXVI Тошкент шаҳар партия конференциясини муносиб кутиб олишга қаратганлар.

Ф. РАҲИМОВ.

⊙ СУРАТДА: А. Царенко бригада аъзоси К. Эгамбердиев билан.

В. Таматаев фотоси.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорларига мувофиқ амалга оширилаётган сиёсий система ислоҳотининг долзарб масалалари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг 10 ноябрь куни бўлиб ўтган навбатдаги мажлисининг диққат марказида турди.

СССР Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги ҳамда СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисидаги СССР Қонунлари лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси қандай бораётганлиги тўғрисидаги ахборотлар тингланди. Бу муҳим ҳужжатлар муҳокамаси тобора кенгроқ ва қизғинроқ тус олмоқда. Шу вақтга қадар СССР Олий Совети Президиумига айрим гражданлар ва ташкилотлардан 80 мингдан кўпроқ фикр ва мулоҳазалар келди. Газеталарда эълон қилинаётган материалларда, радио ва телевидение орқали уюштирилаётган мунозараларда мутахассисларнинг ва меҳнаткашлар кенг доираларининг фикри ифодаланмоқда.

Билдирилган мулоҳазаларнинг кўп қисмида Қонун лойиҳалари маъқулланмоқда ва шу билан бирга кўпгина тузатишлар ва аниқликлар киритилмоқда. Лойиҳанинг бир қанча қоидаларига қарши айрим фикрлар ҳам билдирилмоқда.

Умумхалқ муҳокамаси давомида ўртага қўйилган масалаларнинг моҳияти хусусида фикрлашиб олинди. Мулоҳазаларни пухта ҳисобга олиш зарурлиги, уларнинг орасида кўпгина фойдали ва ҳаққоний мулоҳазалар борлиги, бирорта ҳам далил эътибордан четда қолмаслиги кераклиги таъкидланди. СССР Олий Совети палаталарининг Қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссияларида ҳозир ана шундай иш олиб борилмоқда, бу ишни кучайтириш лозим.

Сиёсий бюро мажлисида умумхалқ муҳокамасини янада авж олдириш сиёсий ислоҳотнинг дастлабки босқичини муваффақиятли ўтказиш учун шароит яратади, жамиятимизни демократиялашнинг бутун жараёни кўп жиҳатдан ана шунга боғлиқ бўлади, деб ишонч билдирилди.

Конституцияга қўшимчалар киритиб, ана шу қўшимчалар асосида ҳокимиятнинг олий органларини қайта ташкил қилиш ҳамда халқ депутатларини сайлаш тартиби тўғрисида Қонун қабул қилиш кўзда тутилаётган пайтда тушган таклифларнинг кўплари ислоҳотнинг дастлабки босқичи вазифаларини амалга ошириш билан боғлиқ масалалар доирасидан четга чиқиши ҳам таъкидлаб ўтилди.

Маълумки, бошқа катта вазифаларни сиёсий ўзгартишларнинг кейинги босқичларида ҳал этиш кўзда тутилмоқда.

ССР Иттифоқи билан иттифоқдош республикалар ўртасидаги муносабатларни уйғунлаштириш ана шундай вазифалар қаторига киради. Кейинчалик иттифоқдош ва автоном республикаларнинг хўжалик, социал-сиёсий ва маданий турмушнинг турли соҳаларидаги ҳуқуқлари ва имкониятларини кенгайтириш учун уларнинг статуси масалаларини батафсил муҳокама қилиш кўзда тутилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ Марказий Комитетнинг мазкур мавзуга бағишланган махсус Пленумига тайёргарлик кўриш юзасидан катта ишлар авж олдириб юборилди, бу ишда республикаларнинг партия ва давлат органлари, илмий муассасалар, кенг жамоатчилик фаол қатнашмоқда.

XIX партия конференцияси йўл-йўриқларига мувофиқ тайёрланаётган маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжалик тўғрисидаги Қонун лойиҳаси сиёсий ислоҳотнинг бундан кейинги босқичлари вазифаларини амалга ошириш билан боғлиқ. Сиёсий бюро мажлисида ана шу ҳужжатни тайёрлаш ишлари қандай бораётганлиги ҳақидаги ахборот ҳам тингланди. Бу ғоят муҳим Қонун актининг асосий вазифаси Советлар маҳаллий ҳаётнинг барча масалаларини амалда ҳал қилишлари, халқ ўзини-ўзи бошқаришининг тўла ҳокимиятли органи сифатида иш кўриш учун зарур бўлган моддий ва ҳуқуқий шароитларни яратишдан иборатлиги таъкидлаб ўтилди. Бу эса регионал хўжалик ҳисобини жорий этиш, маҳаллий органлар ишини ўз территориясидаги барча ресурсларни хўжалик оборотига киритишга йўналтирувчи бошқарувнинг самарали механизмини яратиш юзасидан катта чора-тадбирларни амалга оширишни кўзда тутади.

Мажлисда КПСС Марказий Комитетининг ички ва ташқи сиёсатнинг турли йўналишлари бўйича доимий комиссиялари, уларнинг состави ва иш тартиби тўғрисидаги таклифлар муҳокама қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг 30-40-йиллар ва 50-йилларнинг бошларидаги даврда юз берган репрессиялар билан боғлиқ материалларни қўшимча равишда ўрганувчи комиссияси составига баъзи ўзгартишлар киритилди. Комиссия қуйидаги составда тасдиқланди: А. Н. Яковлев (раис), В. А. Медведев, В. М. Чебриков, А. И. Лукьянов, Г. П. Разумовский, Б. К. Пуго, В. А. Крючков, В. И. Болдин, Г. Л. Смирнов. Комиссияга репрессия қурбонлари хотирасини абадийлаштириш ва улар дафн этилган жойлар билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқиш ва таклифлар киритиш ҳам топширилди.

Сиёсий бюронинг мажлисида халқаро сиёсатнинг баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Ишчанлик ва ошкоралик руҳида

Бугун Киров, Куйбишев, Сергели, Фрунзе, Ҳамза районлари ҳисобот-сайлов партия конференциялари ўз ишини якунлайди

Сўз — делегатларга

ҲАЁТ ТАЛАБИ

Н. К. КОСТЯЕВ,

«Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси бўлим мудирининг ўринбосари.

— Район партия конференцияси делегатлари район партия ташкилотининг ҳисобот даври мобайнида амалга оширган ишларини муҳокама қилдилар, КПСС XXVII съезди, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси кўрсатмаларини бажариш юзасидан аниқ-равшан тадбирлар белгилаб олдилар. Энг муҳими — коммунистлар анжумани ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтди. Сўзга чиққан делегатлар ўз дилларидаги гапларни очиқ-ойдин айтдилар, сўздан амалий ишларга ўтиш бўйича шахсий фикр-мулоҳазаларини ўртага ташладилар.

Илгарилари ҳам партия конференциялари бўларди. Бироқ, биласизми, ўша пайтларда ҳамма нарсани чеклаб-чегаралаб қўйишарди. Ҳатто делегатларнинг сўзларини ҳам бировлар ёзиб берарди. Делегат эса минбарга чиқарди-да тўтиқушдек бировнинг гапларини такрорларди. Энди эса бундай эмас. Делегат конференцияга ўз шахсий фикр-ўйлари билан келади, қўрқмасдан танқид қилади. Бу эса менимча, ҳаммага маъқул келмоқда. Иллат, камчиликларни яширишдан нима фойда! Уларни ўз вақтида пайқаб, ўз вақтида ошкора айтган яхши.

Мен ностандарт техника воситаларини лойиҳалаш бўлимида ишлайман. Бизнинг бўлим биринчилар қаторида бригада пудратига ўтган. Гапнинг очиғи, ҳали давр талаби даражасида ишлаётганимиз йўқ.

Бу ҳақда конференцияда ҳам айтилди. Қайта қуришни сўзда эмас, амалда бошлашимиз лозим. Буни ҳаётнинг ўзи талаб қилмоқда.

ХУРСАНДМАН

Т. А. ОРИПОВ,

СССР Ички ишлар министрлиги Тошкент олий мактаби сиёсий бўлими бошлиғи, ички хизмат полковниги.

— Илгари ҳам кўп конференцияларда қатнашган эдим. Лекин бунақанги жонли ўтганини кўрмаганман. Ҳамма ўз дарди, ишига тўсқинлик қилаётган муаммолар ҳақида гапириш иштиёқида келибди. Бу жуда яхши. Кишиларда жўшқинлик ошиб боряпти, бефарқлик чекиняпти. Танқид ва ўз-ўзини танқидга муносабат ўзгарди. Бу руҳ конференция давомида сезилиб турди.

Шахсий мулоҳазам. Ҳозир мамлакатимизда қайта қуриш жадал суръатлар билан давом этяпти. Қаерга борманг янгиланиш руҳи сезилади. Шундай долзарб дамларда партиямиз коммунистлар олдига катта вазифаларни қўймоқда. Ҳар бир партия аъзосидан шахсий ибрат талаб этиляпти. Коммунистларга эса райком ходимлари намуна бўлишлари лозим. Истардимки, у ерда ишлашга ўз ишини яхши биладиган кишилар жалб этилсин. Улар кабинетда кўп ҳам қоғозга ўралашмай корхоналарда бўлишсин, муаммоларни жойида ўрганишсин. Илгари «райкомга чақиришяпти» дейишса кўпчилик иккиланиб борарди. Айниқса раҳбар одамнинг юраги безиллаб қоларди.

Район партия комитети ишчига ҳам, раҳбарга ҳам, коллективга ҳам тўғри йўлни кўрсатадиган орган. Буйруқбозлик ҳеч қачон умум ишига наф келтирган эмас. Коммунист райкомга муаммоларни дадил кўтариб борсин, фикрлашсин. Ана ўшанда иш олға силжийди.

ВИЖДОНИМИЗ БУЮРГАНИ

Е. Ф. ЛАПЕНКОВА,

7-мактабнинг ўқитувчиси.

— Район партия комитетининг ҳисобот-сайлов конференцияси очиқ айтишим керак, менинг кўнглимдагидек ўтди. Очиқ-ойдин, ошкора, тўла демократия руҳида музокаралар, мунозаралар давом этяпти. Энг муҳими сўзга чиққан коммунист ўртоқлар аввалдан тайёрланган текст асосида эмас, тил учида турган, юрагини тўлқинлантираётган гапларни ўртага ташладилар. Буни қайта қуришнинг биринчи, ажойиб меваси деб баҳолаш керак.

Мен ўқитувчиман. Демак, ўз-ўзидан аёнки мени мактаб ва маориф соҳасидаги муаммолар биринчи навбатда қизиқтиради. Очиқ айтиш керак, маориф соҳасидаги ислоҳотни тағин ҳам чуқурлаштириш, ўқитувчи деган юксак номга яраша инсон бўлишга интилишимиз керак.

Конференцияда айнан шу ҳақда сўз борди. «Мактаб—90» программаси бўйича куни узайтирилган группаларда, ўқувчиларнинг ярмини мактабдан ташқари муассасаларнинг эса учдан икки қисмини қамраб олиш назарда тутилган. Кўриниб турибдики, агар мактабларнинг кўпчилиги икки сменада ўқиётганини ҳисобга олсак, масала айтишгагина осон.

Ҳисобот докладда тилга олинган шу фактларнинг ўзиёқ биз маорифчилардан қанчалар ташаббускорлик, сабот ва билимдонлик талаб қилишини тасаввур этсак бўлади.

Ўйлайманки, ҳисобот-сайловлардан сўнг шу каби тезроқ ечилиши зарур бўлган муаммоларни бартараф этиш учун енг шимариб ишга киришамиз. Бу — давр тақозоси. Бу—виждонимиз буюргани.

МУҲИМ ВАЗИФА

Қ. ҲАСАНОВ,

Тошкент тўқимачилик комбинати 2-йигирув-тўқув фабрикаси мастер ёрдамчиси.

— Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида иштирок этган бригадамиз аъзоси Валентина Эргашеванинг ана шу партия анжумани ҳақидаги ҳикоялари ҳамон қулоғим остида жаранглаб турибди. Фрунзе райони коммунистларининг XXXIУ конференцияси ҳам ана шундай ишчанлик, демократик руҳда ўтмоқда.

Мазкур конференцияда бригадамиздан уч делегат иштирок этмоқда. Бу коллективимиз обрўйи, эришаётган ютуқларимизга берилган юксак баҳодир. Коллективимиз ойлик, квартал планларини мунтазам 104-105 процентга етказиб бажараяпти. Социалистик мусобақанинг август-сентябрь ойлари якуни бўйича бригадамиз аъзолари пул мукофотига сазовор бўлдилар.

Валентина Эргашева, Шоира Тошматова каби коммунист-ишчиларимиз коллективимизнинг фахри. Улар шахсий намуна кўрсатиб, нормадаги тўртта ўрнига 6—7 та дастгоҳга хизмат кўрсатишяпти, смена топшириқларини 150 процентдан ошириб адо этишяпти.

21 нафар турли миллат вакилларини уюштирган бригадамиз жуда аҳил, қисман хўжалик ҳисобида меҳнат қилади. Бу коллективнинг ҳар бир аъзосини хом ашё ва материаллардан тежаб-тергаб фойдаланишга, ишнинг кўзини билиб меҳнат қилишга даъват этади.

Коммунист, 31 йиллик меҳнат стажига эга бўлган корхона ветерани сифатида шуни айтаманки, ҳозирги кунда ҳар бир коммунист, ҳар бир ишчининг асосий, энг муҳим вазифаси қайта қуришнинг чинакам курашчиси бўлиш, қайта қуришни сўзда эмас, амалий ишлар билан қўллаб-қувватлашдан иборат бўлиши керак.

БЕФАРҚ БЎЛМАЙЛИК

Ш. Ш. ПЎЛАТОВА,

15-болалар поликлиникасининг врач педиатри.

— Конференциянинг жуда қизғин баҳслар билан ўтиб, район ҳаётидаги муаммоларнинг рўй-рост очиб ташланиши қайта қуришнинг ҳаётимизга, фаолиятимизга чуқур сингиб бораётганидан далолат беради. Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида айтиб ўтилганидек, ошкоралик, демократия амалга ошаяпти. Янгиланиш сари одимлаяпмиз. Районимиз коммунистларининг анжуманида педиатр-врачлар номидан қатнашдим. Ҳозирги кунда болалар саломатлиги ҳақида қайғуриш асосий масала деб қаралади. Кўпинча бу ҳақда баландпарвоз гаплар айтилади. Ҳисобот докладида бунга ҳамиша ҳам амал қилинмаётгани тўғри таъкидлаб ўтилди. Менимча, докладда медицина, айниқса болалар саломатлиги ҳақидаги муаммолар янада чуқурроқ таҳлил қилиниши лозим эди. Чунки бу соҳада биргина бизнинг поликлиникамиздаги муаммоларнинг ўзи катта бир доклад бўлади.

Шу йил октябрь ойида бўлиб ўтган медикларнинг Бутуниттифоқ I съездида, Ўзбекистон педиатрларининг республика съездида болалар ўртасида турли касалликларнинг кўпайиб бораётганлиги ҳақида кўп гаплар айтилди. Уларнинг олдини олиш борасида қимматли фикрлар ўртага ташланди. Албатта, бу муаммоларнинг ечими учун юқори ташкилотлар ҳам бош қўшиши керак.

Поликлиникамиз ҳозирги бинога 1979 йилда кўчиб ўтган. Очиғи, бино йўқлигидан мажбур бўлганмиз. Ҳозирги кунга келиб бино умуман талабга жавоб бермай қолди.

⊙ КИРОВ район партия конференциясига ҳаммаси бўлиб 481 делегат сайланди. Уларнинг 46 проценти конференцияга биринчи марта сайланган делегатлардир. Делегатлар орасида 221 киши СССР орден ва медалларига сазовор бўлган. 11 нафари республика Олий Советининг депутатидир, 6 нафари давлат мукофотларининг лауреатлари. 28 нафар делегат эса республика фахрий унвонларига сазовор бўлишган, 32 киши Улуғ Ватан уруши қатнашчисидир.

⊙ КУЙБИШЕВ район партия конференциясига ҳаммаси бўлиб 489 делегат сайланди. Улардан 76 нафари ишчилардир. «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасидан конференцияда 35 делегат қатнашмоқда. Ҳар тўрт делегатдан бири аёллардир. Делегатлар орасида тўрт киши Афғонистонда ўз интернационал бурчини адо этган, 31 нафари Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 64 киши Советларнинг депутатларидир. Делегатларнинг 44 проценти СССР орден ва медаллари билан мукофотланган.

⊙ СЕРГЕЛИ район партия конференциясига ҳаммаси бўлиб 340 делегат сайланди. Улардан 30 ёшгача бўлган кишилар сони 34 нафардир. 95 делегат бевосита дастгоҳлар ёнида, қурилиш майдонларида ва бошқа меҳнат жабҳаларида ишлаётган ишчилардир. Делегатлар орасида шаҳар Советининг 4 депутати, район Советининг 22 депутати, ҳукумат мукофотлари билан тақдирланган 87 ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаётган кишилар бор.

⊙ ФРУНЗЕ район партия конференциясига ҳаммаси бўлиб 445 делегат сайланди. Районнинг барча бошланғич партия ташкилотларидан (10 та йирик партия комитетлари ва 217 та бошланғич партия ташкилотидан) делегатлар конференцияда қатнашмоқда. Масалан, райондаги йирик корхоналардан — Тошкент тўқимачилик комбинатидан 52 делегат, «Таштекстильмаш» заводидан 24 делегат, «Промстройиндустрия» бирлашмасидан 7 делегат иштирок этяпти.

⊙ ҲАМЗА район партия конференциясига ҳаммаси бўлиб 508 делегат сайланди. Улардан 281 киши конференцияга биринчи марта сайланган делегатлардир. 174 киши бевосита дастгоҳлар ёнида ишлаб турган, қурилиш майдонларидан ва бошқа меҳнат коллективларидан келган ишчилардир. Делегатлар орасида тўрт Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, тўрт СССР Давлат мукофоти лауреати, 18 партия ва Улуғ Ватан уруши ветерани, 7 Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатидир.

Тошкент бадиий буюмлар фабрикасининг филиалида илғор ишчилар кўп. Улар орасида Маъмура Зиёева, Гулчеҳра Боқиева, Адиба Ғуломова ва Лола Ҳаққмовалар ҳам бор. Уларнинг эришаётган ютуқлари фақат ўзлариникигина эмас, балки бутун коллективники ҳам қувонтирмоқда.

М. Назаров фотоси.

Сўнгги соатда

ТАСС хабарлари ва марказий матбуот саҳифаларидан

⊙ ВАШИНГТОН. Президент Рейган ўз ҳукуматининг барча аъзолари ҳамда маъмуриятнинг турли даражадаги уч мингга яқин ходимларидан истеъфога чиқиш ҳақида ариза беришларини сўради. Рейганнинг бу илтимосидан мақсад, —деди Оқ уй расмий вакили Марлин Фицуотер, — 8 ноябрь куни АҚШнинг янги президенти қилиб сайланган ва 20 январда ўз вазифасини бажаришга киришиши лозим бўлган Жорж Бушнинг «Иложи борича кўпроқ тадбиркорлик билан иш юритишига имконият яратишдир».

Рональд Рейган мақсадга мувофиқ деб топган пайтдагина истеъфога чиқиш ҳақидаги аризалар кучга киради.

Эҳтимол, Жорж Буш Рейган маъмуриятининг баъзи ходимларини уларнинг аввалги лавозимларида қолдиришни лозим топар, деди Оқ уй вакили Жумладан, молия, меҳнат, юстиция ва маориф министрлари ўз лавозимларини сақлаб қолишлари кутилмоқда.

⊙ БОНН. Баден-Вюртемберг ўлкасининг кўҳна Тюбинген шаҳрида шу йилнинг 2—4 декабрь кунлари «Қуролсизланиш жараёнини давом эттириш, истиқболнинг тинч йўлларини қидириш зарур» шиори остида урушга қарши халқаро конгресс бўлади.

Бу анжуманга тайёргарлик ниҳоясига етказилди. У Ғарбий Германиядаги «Тинчлик учун курашувчи табиатшунос олимлар» деган нуфузли жамоат ташкилоти ташаббуси билан ўтказилади. Анжуманда Америка Қўшма Штатлари, Европадаги бир қанча мамлакатларнинг, шу жумладан, Совет Иттифоқининг вакиллари қатнашиши кутилмоқда.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ КПСС Марказий Комитети «СССРда миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил ўрталарида бўладиган Пленумига тайёргарлик ҳақидаги масалани кўриб чиқди.

Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарорнинг баёни бугунги тонгги газеталарда берилган.

⊙ КПСС Марказий Комитетида оммавий ахборот воситалари, идеология муассасалари ва ижодий союзлар раҳбарларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгаш ҳақидаги расмий хабар тонгги газеталарда эълон қилинган.

Назорат группаси

⊙ Тольяттилик автомобиль ремонти мутахассислари иш тажрибаси Тошкент область ВАЗ марказида ҳам жуда қўл келмоқда.

Жумладан, автомобилсозларнинг енгил машиналар қатновини мамлакатимизнинг турли зоналарида синаб кўриш методидан ҳам кенг фойдаланмоқдалар.

Бу усулни республикамиз зонаси шароитида қўллаш мақсадида область ВАЗ марказида назорат ости группаси тузилди. Мазкур группа асосан Тошкент автомобиль транспорти ва йўллари институтининг бир группа ўқитувчи ҳамда юқори курс студентларидан ташкил топди. У жамоатчилик асосида иш олиб бормоқда.

Мутахассис инженерлар йўлга қўйилган ана шу илғор метод туфайли регионда автомобиль йўлларини техник жиҳатдан атрофлича ўрганиш, ремонт қилиш бўйича кузатишлар олиб бориш имконига эга бўлдилар.

Павильонда кўргазма

⊙ Хўжалик юритишни иқтисодий методлар асосида ташкил этишга ўтилаётган ҳозирги бир шароитда фан билан ишлаб чиқариш ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш муҳим роль ўйнайди.

Олимлар ва ишлаб чиқариш мутахассислари ўртасида ана шундай яқин алоқани йўлга қўйишда «Ғоялар аукциони»нинг тутган ўрни каттадир.

Бунда Тошкент политехника институти олимлари томонидан қўрилаётган тадбирлар ҳам яхши самаралар бермоқда. Олий ўқув юртининг қурилиш материаллари кафедраси ташаббуси билан ташкил этилган экспозиция ҳам «Ғоялар аукциони»ни йўлга қўйишда муҳим қадамдир.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг «Капитал қурилиши» павильонида очилган бу экспозицияда фан билан ишлаб чиқариш ҳамкорлигини акс эттирувчи кўпгина материаллар қўйилган.

А. АЛИЕВ.

Тошкент тажриба механика экскаватор ремонти заводида «Ошкоралик экрани» пайдо бўлди.

Партия комитети ишлаб чиқаришнинг ривожланиб боришини идеологик таъминлаш мақсадида комплекс тадбирлар ишлаб чиққан. Ҳозирги кунда барча цех, участка ва бўлимларда меҳнатда иштирок этиш коэффициенти белгиланди. Мутахассислар, турли касбларда ишловчилар иш жойлари аттестациядан ўтказилди. Корхона ҳаётида меҳнат коллективи Советларининг роли тобора ортиб бормоқда.

Партия комитети белгиланган вазифаларни тўлиқ бажариш учун демократия ва ошкоралик формаларидан кенг фойдаланаяпти. Яқинда завод раҳбарлари билан ишчилар мулоқоти уюштирилди. Клубга инженер-техниклар, цех ва бўлим бошлиқлари, мастерлар, ишчилардан иборат 150 нафардан ортиқ киши йиғилди. Давра суҳбатида корхона директори, директор ўринбосарлари, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг етакчилари қатнашдилар.

Савол: Корхонадаги техника бўлимлари ўртасида социалистик мусобақа ташкил этилмаган. Техника хизмати кўрсатиш пайтида учраган муаммоларнинг тўғри ечимини топиш учун конкурс эълон қилинса бўлмайдими?

В. Кузнецов (завод бош инженери): Техника бўлимларида ўтказиладиган мусобақани шахсий ижодий режалар ва меҳнатда иштирок этиш коэффициенти аниқлайди.

В. Киртек (бош инженер ёрдамчиси): Турли соҳалар бўйича топилган ечимларни бир-бирига таққослаб аниқлаш жуда қийин.

Партия турмуши ва қайта қуриш

Хайрли ишнинг бошланиши

Р. Краснер (директор ўринбосари): Бўлимлар ўзаро тузилган шартнома асосида мусобақалашиши мумкин. Вақти-вақти билан муайян масалага бағишлаб конкурслар ўтказиб турилса ҳақиқатан ҳам мақсадга мувофиқ бўлади.

Савол: Корхона территориясига жойлашган ошхона ва дўконлардаги камчиликлар тўғрисида кўп гапирилаяпти. Меҳнат коллективи Совети қатъий чора кўраоладими?

В. Кулагин (касаба союз комитетининг раиси): Бу жойлардаги аҳвол юзасидан оғзаки шикоятлар ва сигналлар келиб турибди. Магазин мудири ёки ошхона бош ошпазини ишдан бўшатиш даражасигача бўлган жазони қўллаш учун меҳнат коллективи Советида асосланган ариза бўлиши зарур. Шунга қарамай, биз муттасадди раҳбарлар орқали таъсиримизни ўтказишга ҳаракат қиламиз.

Савол: Заводдаги жамоат органлари раҳбарлари конкурс асосида, тўғридан-тўғри сайлаб қўйилса демократия янада чуқурлашган бўлмайдими?

Х. Араббоев (партия комитетининг секретари): Жамоат органлари раҳбарларини тўғридан-тўғри сайлаш мумкин эмас. Лекин касаба союзларнинг янги инструкциясида рухсат этилган. Бу ҳужжат ҳали касаба союзлар съезди томонидан тасдиқланиши зарур.

Савол: Ишчи-хизматчиларни турар жой билан таъминлаш қачонга кўзда тутилмоқда?

И. Шаробиддинов (корхона директори): Навбатда турганлар 1990 йилда уй олишади, деб ўйлайман.

Завод раҳбарлари ишчиларга етарли шароит яратиб бериб, кейин ишни талаб қилишаяпти. Шу йилнинг ўзида 125 кишига турар-жой, 47 кишига эса дала ҳовли учун ер ажратиб берилди. Бундан ташқари эстетик жиҳозланган чойхона, 2-цехда «сауна»-ҳаммом, 8-цехда «минисауна»-ҳаммоми ишга туширилди. Октябрь байрами арафасида эса кутубхона, кинозал, дискотекаси бўлган янги чойхона биноси иш бошлайди.

Савол: Бирорта участка, масалан заводдаги халқ истеъмоли моллари участкаси ижарада туриб ишлаётган бўлса турар жой, таъминот, меҳнат муҳофазаси ва бошқа имтиёзлардан фойдаланиладими?

Р. Краснер: Асосий иш жойи шу корхонада бўлган тақдирдагина барча имтиёзлардан баҳраманд бўлади. Ҳозир ана шундай усулда ишлайдиган «Мотор» кооперативи тузилаяпти. Бу эса заводнинг келгуси йил планига маълум даражада ўзгариш киритиши кўзда тутилмоқда.

Савол: Мастер, цех бошлиғи, шунингдек сайлаб қўйиладиган бошқа лавозимларга конкурс эълон қилинадими ёки номзодлар кабинетларда танланадими?

И. Шаробиддинов: Мастердан тортиб директоргача бўлган барча лавозимларга ишчилар ташаббуси билан исталган вақтда сайлов ўтказиш мумкин. Ҳар бир киши ўз номзодини кўрсатишга ҳақлидир.

Корхонадаги ишлаб чиқариш бошлиғи, 3-цех бошлиғи, 1-цех бошлиғи ўринбосари, 2 нафар бригадир демократия асосида сайландилар. Цех партия ташкилотларида ўтган ҳисобот сайлов йиғилишларида 80 процент етакчилар ўзгарди. Бундай ўзгаришлар қайта қуриш, демократия ва ошкоралик коллектив ҳаётига чуқур сингиб бораётганини кўрсатиб турибди.

Учрашув давомида социал, маданий-маиший, шунингдек, ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган яна кўплаб масалалар юзасидан фикр-мулоҳазалар билдирилди. Йиғилишдан сўнг партия комитетининг секретари билан суҳбатлашдик.

— Хотам Араббоевич, мулоқот яна давом эттириладими?

— Албатта. Хайрли иш энди бошланди. Навбатдагиси келгуси йилнинг январь ойида ўтказилади. Биз ҳар кварталда учрашиб туришга келишиб олдик. Энди икки томонлама мулоқотни йўлга қўймоқчимиз.

— Яъни...

— Фақат ишчилар эмас, раҳбарлар ҳам савол бериб, қўл остидагилар қандай ишлаётгани ва яшаётгани билан қизиқадилар. Бундай суҳбат шубҳасиз қизиқарли, янада жонли ўтади.

— Мулоқот қандай ўзгаришларга олиб келиши кутилмоқда?

— Тўғриси, кўп нарсадан умид қилаяпмиз. Энг муҳими партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг обрўси ошади, ишчиларнинг ишончига айланади. Корхонадаги муаммо ва камчиликлар очиқ-ойдин кўрсатилиб, ҳал қилиш йўллари белгиланади. Келгуси учрашувда барча раҳбарлар олган вазифалари қандай бажарилгани юзасидан ахборот берадилар. Умуман, ошкора мулоқот ишлаб чиқаришга сезиларли таъсир кўрсатмасдан қолмайди.

...Ташқарига чиққанимизда корхонага кираверишдаги эълонлар доскаси олдида инженер-конструктор Л. Шербаковга дуч келиб қолдик.

— Танишинг, бу киши мулоқотни ўтказиб боришга масъул қилиб сайланди, — деди партком секретари. — Ҳозир тайёрланган деворий газетани кўринадиган жойга илиб қўяяпти.

Камтарона безатилган **«Ошкоралик экрани»**га кўз югуртирамиз. Унда бўлиб ўтган учрашув ҳақидаги ахборот тўлиқ акс этиб турарди...

Суҳбатни С. ШОДИЕВ ёзиб олди.

Истеъмол буюмлари манзурми?

Шароит етарли бўлса

Тошкент «Компрессор» заводида халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш бўйича ўтган йилги план бажарилмай қолганди. Бу йил 9 ойлик якунга кўра анча силжиш бор, лекин сентябрь ойи плани барбод қилинди. Кўрсаткичларнинг гоҳ бажарилиб, гоҳ бажарилмай қолишига нималар сабаб бўляпти! Завод халқ истеъмоли буюмлари участкасининг мастери В. А. Лошинин билан суҳбат ана шу ҳақда борди.

— План топшириқларининг бажарилишига асосан нималар халақит беряпти?

— Тўққиз ойлик план бўйича 787 минг сўмлик ўрнига 809 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Сентябрь ойида эса планни уддалай олмадик. Ишлаб чиқараётган маҳсулотимизнинг асосий қисмини кўзгу ташкил этади. Ҳозирги кунда турли размердаги 10 дан ортиқ хил кўзгу тайёрланяпти. Пардоз қилишда, ваннахонага, столга қўйиладиган ғилофли, ғилофсиз ва бошқа хил ойналар, шунингдек ёзги душхона учун ускуна, зангламайдиган пўлатдан ясалган товоқ, туфли кийишда ишлатиладиган қошиқ ҳам ишлаб чиқарилади. Кўзгулар учун Салават Юлаев шаҳридан ойна оламиз. Келтирилаётган хом ашёнинг 25—30 проценти бракка чиқяпти. Унинг устига вақтида етиб келмайди. Сентябрь ойида узилиш бўлганлиги сабабли белгиланган маҳсулот ишлаб чиқарилмади. Ўш шаҳридаги пластмасса заводи ҳам бизга керакли маҳсулотни жўнатмаяпти Доим узилиш бўлиб туради.

— Хом ашё таъминоти масаласи тушунарли. Сиз мастерлик қилаётган участкадаги шароит, машина-механизмлар маҳсулот салмоғини ошириш, турини кўпайтириш, шунингдек сифатини аъло даражага олиб чиқишга кафолат берадими?

— Бир сўз билан айтганда, йўқ. Пландан чиқа олмаганимизга фақат таъминотчиларни айблаш ҳам нотўғри. Участкамиз заводнинг эски биносига жойлашган. Бемалол ишлаш учун имконият етарли эмас. Асосий ишлар қўлда бажарилади. Ойнанинг бир томонига бўёқ суртиб, кўзгу ҳолига келтириб, уни қуритиш учун алоҳида хона зарур. Чунки, бўёқ жуда қўланса ҳидли ва зарарлидир. Жой етишмаганидан уч-тўрт хил иш бажариладиган хонада бўяш аппаратини ўрнатганмиз. Кўзгунинг атрофидаги темир қисқичларни никеллаш учун махсус химиявий ишлов берилади. Агар кимёвий дориларнинг миқдоридан янглишилса ёки сувнинг ҳарорати бузилса, маҳсулот сифатсиз чиқади. Инсон организми учун зарарли моддалар билан ишланадиган бу бўлимда ҳам кўп ишлар қўлда бажарилади.

Энг янги маҳсулотни ишлаб чиқаришни йўлга қўйганимизга икки йил бўлди. Демак, кейинги икки йилда бирорта янги тур буюм тайёрламабмиз. Аввало бунинг учун имкон йўқ. Завод маъмурияти янги бино қуриб беришни ваъда қилишди. Қурилиш бошланган, лекин адоғи кўринмаяпти. Мажлисларнинг бирида шу йилнинг охирида замонавий цех типидаги бинога кўчишни планлаштиргандик. Қурилишнинг ҳозирги аҳволидан яна бирор йил кутишимизга тўғри келяпти.

— Тайёрланаётган маҳсулотларнинг ҳаммаси истеъмолчиларга манзур бўляпти, деб айта оласизми?

— Йўқ. Чунки қайтиб келаётган товарлар ҳамон учраб турибди. Бу асосан кўзгулардир. Синган кўзгуни ким ҳам сотиб оларди, дейсиз? Бу ўринда фақат ўзимизни айбдор деб айтолмайман. Транспортда, юк ортиш, тушириш пайтида эҳтиётсизлик натижасида ҳам ойналар синиши табиий. Ёзги душ, товоқлар магазинда чанг босиб ётса яна ҳам ёмон. Лекин ҳар қалай биз имкони борича сифатли маҳсулот тайёрлашга ҳаракат қиляпмиз. Буюмларнинг харидорлар томонидан хушнудлик билан сотиб олиниши, ғайратимизни жўштиради, меҳнатга бўлган муҳаббатимизни оширади.

С. ШАМСИДДИНОВ.

Бугунги Тошкент. Автомобиль транспорти ва йўллари институтининг янги биноси олди студентлар билан ҳамиша гавжум бўлади. М. Нуриддинов фотоси.

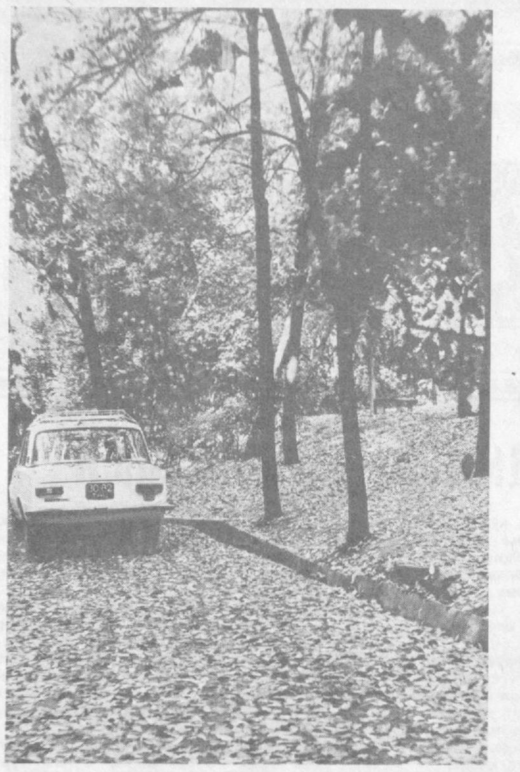

Куз таровати

Япроқлар тўшалар
юрган йўлимда,
Шошиб дарахтларга
ташлайман нигоҳ.
Куз келибди.
Недир ботди дилимга,
Қалбимдан узилди
яна ўтли оҳ.
Шивирлаб елади
дайди шамоллар,
Хазонлар шитирлаб
аста сўзларди:
«Баҳорда кўк эдим,
оҳ у айёмлар,
Бугун қовжирадим,
куз бу дўстларим».

В. Тўраев фотоси.

Фан олами янгиликлари

Лабораториядан — ишлаб чиқаришга

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биорганика институти олимлари томонидан ёғ-мой корхоналаридаги ташлаб юбориладиган нокерак маҳсулотлар илмий жиҳатдан чуқур ўрганилиб, кимёвий қайта ишлаш натижасида қишлоқ хўжалиги учун бир қанча янги препаратлар яратилди. Бу препаратлар республикамизнинг етакчи ҳосили—пахта ўсимлиги зараркунандаларига қарши курашда ва бошқа деҳқончилик ўсимликларида жуда қўл келмоқда.

Қуйида мухбиримизнинг ушбу илмий масканда бўлиб, тажриба-технология лабораториясининг катта илмий ходими, химия фанлари кандидати Хожи Исаев билан бу борада қўлга киритилган ютуқлар ҳақидаги суҳбатини ўқийсиз.

— Мамлакатимиздаги ёғ-мой комбинатларида ёғларни олиш жараёнида кўплаб маҳсулотлар чиқит сифатида нокерак бўлиб қолади. Уларни кимёвий жиҳатдан қайта ишлаш эса кимёгарлар олдида турган муҳим муаммолардан биридир. Муаммо ечилса, аввало корхона нокерак моддаларни йўқотишдек ортиқча ташвишдан қутилади. Кейин бу кераксиз чиқитлар бошқа соҳалар учун зарур, фойдали хом ашёга айланади. Масалан, биз ёғ-мой комбинати чиқитларини кимёвий жиҳатдан қайта ишлаб, бир қанча янги препаратлар яратдик. Улардан бири «СПВ—1» препаратидир.

Бу препарат бир неча йиллардан буён пахтанинг ашаддий душманларидан бири — ўргимчакканага қарши самарали ишлатилиб келинмоқда. Хўш, унинг бошқа препаратлардан афзаллиги нимада? Энг аввало, у инсонлар учун зарарсиз. Кейин бу модда олтингугуртли сирт актив моддаларнинг сувдаги аралашмаси сифатида қўлланилгани учун пахта баргида ушланиши яхши. Авваллари бу мақсадда ишлатилган қуруқ олтингугуртлар баргга ёпишмай тўкилиб кетар, натижада унинг самараси камаяр, беҳуда маблағ, меҳнат сарфи ортар эди.

Ҳозирги пайтда бу препарат Сирдарё областининг, 9, 9-«А», 5-«А», Ҳамза номли совхозларида қўлланилиб келинмоқда. Масалан, бу йил совхозларнинг 6000 гектарга яқин пахтазорларига ушбу препарат билан ишлов берилди. 1986 ва 1987 йилларда бу препарат қўлланган жойларда ҳар гектаридан 130—140 сўмдан иқтисодий фойда олинди.

Институтимиз олимлари томонидан яратилган иккинчи бир препаратимиз шартли ном билан «ПАВ» деб аталади. У сирт актив модда бўлиб, асосан ингичка толали пахта навларида 0,2—0,3 процентли эритма сифатида ишлатилади. Бу моддани юқоридаги препаратдан фарқи, унинг таркибида олтингугурт йўқ. Бу препарат билан ҳам пахтазорларга ишлов берилганда шоналар тўкилмайди, ғўзанинг ривожи яхшиланади. «ПАВ» Сурхондарё областининг кўпгина пахтакор хўжаликларида «Термиз—14» пахта навига қўлланилганда ҳар гектар ердан 3—4 центнер қўшимча ҳосил олинди. Бу йил ҳам Термиз районидаги Жданов номли, «Октябрь 40 йиллиги» ва бошқа колхозларнинг 700 гектардан ошиқ пахтазорларига «ПАВ»лар ёрдамида ишлов берилди.

Институтимизда яратилган яна бир препаратнинг номи «ОРС—5» деб аталади. У ҳам ёғ-мой комбинатларидаги ёғни тозалаш жараёнида қоладиган қолдиқдан олинган. Асосан теплица хўжаликларида помидор ва бодрингни ривожлантиришни кучайтиришда, улардаги вирус касалликларини йўқотишда, гулини тўкишда, ҳосилини йирик қилишда қўлланилади. Препаратнинг 0,1—0,2 процентли эритмаси ишлатилади.

Бу препарат 1982 йилдан ҳозиргача Тошкент областининг Калинин, Тошкент, Оржоникидзе районларидаги теплица хўжаликларида қўлланилиши натижасида 2 миллион сўмдан ошиқ иқтисодий фойда берди. Бу каби катта миқдорда фойда олиш учун бор-йўғи 1,5 тонна атрофида препарат ишлатилди, холос. Бу препарат ҳам медицина нуқтаи назаридан безиён.

Юқоридаги препаратларни яратишда ва далаларда кенг миқёсда қўллашда институтимизнинг бир группа олимлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқда. Булар илмий ходимлардан Абдураҳмон Иброҳимов, Абдуғаффор Содиқов, Холида Илёсова, Ваҳоб Мирзааҳмедов, Самад Набиев ва Абдуғаффор Юсуповлардир.

Суҳбатни Адҳам ДАМИНОВ ёзиб олди.

«Т О» калейдоскопи

Сиёсат, санъат, маданият, фан, спорт

«Мелодия» гувоҳлик беради

ЯҚИНДА совет — француз мулоқотини самарали давом эттиришнинг яна бир ёрқин мисолига шоҳид бўлдик. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзенинг Францияга визити чоғида томонлар турли соҳалардаги ўзаро ҳамкорликни Фаоллаштириш ва чуқурлаштиришга интилаётганликларини тасдиқладилар. Икки томонлама маданий ҳамкорлик ҳам ҳали ўзининг барча имкониятларини сарфлаб улгурмаганлиги равшан. Ахир ҳозир, қайта қуриш шароитида, маданий алоқаларнинг янги кўринишларини холисона, дадил изланиш, унинг янгидан-янги қирраларини очиш муҳим эмасми. Айтайлик, совет ҳарбий қўшиқлари билан француз электрон музикаси ўртасида қандай умумийлик бўлиши мумкин? Биргаликдаги пластинка ёзуви А. В. Александров номидаги Совет Армияси ашула ва рақс ансамблини машҳур француз композитори, «Космик опера»нинг муаллифи Дидье Маруани билан боғлади. Яқинда ўзининг 60 йиллигини нишонлаган машҳур совет коллективи ана шу янги асари билан ижодий изланишларнинг чиндан ҳам чеки йўқ эканлигини кўрсатди. «Мелодия» фирмаси чиқарган янги пластинкани харид қилиб, бунга тўла ишонч ҳосил қилиш мумкин.

Актёрнинг илтимоси

АМЕРИКА телевидениеси каналларидан бири орқали 30 секундли видеоролик кўрсатилди. Ана шу ихчам кинолавҳада машҳур актёр Юл Бриннер (У бизга «Ажойиб еттилик» фильми орқали яхши маълум) кашандаликнинг зарари ҳақида бир-икки оғиз гапириб, жумладан шундай дейди: «Ҳозир, ҳаётдан кўз юмаётган пайтимда сизларга бир нарса дея оламан — чекманг, кўнглингизга келганини қилинг, аммо чекманг!».

Ушбу телевизион ёзув ўпка ракидан ҳалок бўлган актёрнинг ўлимидан 9 ой муқаддам амалга оширилган эди.

Чикаго университетининг профессори Жон Сенковски ана шу қайғули сюжетни кўрганми-йўқми — айтиш қийин, аммо у динозаврлар фожиасига оид сирнинг яна бир назариясини илгари сурди. Ана шу назарияга кўра, планетамиздаги ҳаёт тарихи босқичларга бўлинган бўлиб, ҳар бир босқич 26,2 миллион йил давом этади ва мудҳиш табиий фожиа билан якунланади. Масалан, биринчи босқич ниҳоясида Жаҳон океанидаги 90 процент мавжудотлар қирилиб кетган. Бу 248 миллион йил муқаддам содир бўлди. Шундан сўнг ердаги ҳаёт тўққиз босқични бошидан кечирган. Ана шу босқичларнинг бири ниҳоясида динозаврлар қирилиб битган.

Тош ҳайкал таъмирланади

МИСРЛИК таъмирловчилар машҳур сфинкс (одам бошли шер ҳайкали)нинг шу йилнинг февралида синиб тушган 400 килограммли парчасини эски ўрнига ўрнатдилар. Бундан ташқари асориатиқалар департаментининг махсус комиссияси қадимги Миср ҳокимлари куч-қудратининг рамзи бўлмиш кўҳна Миср эҳромларининг улкан соқчиларини таъмирлашга оид тадбирлар комплексини синчиклаб таҳлил этди ва маъқуллади.

4,5 минг йилдан кўпроқ қуёшнинг жазирама нурлари таъсирига бардош берган метин ҳайкаллар ҳозирги кунда ҳам ўзининг дастлабки қиёфасини сақлаб қолган. Аммо синчиклаб ўтказилган текширишлар, тош таркибининг ер ости сувлари таъсирида аста-секин нураётганлигини кўрсатди. Ҳайкалнинг бошқа қисмлари ҳам ремонтга муҳтож.

СУРАТДА: сфинкс елкасидан синиб тушган тош парчасини ўрнига ўрнатиш.

АП — ТАСС телефотоси.

Эркаклар ва аёллар

ГАМБУРГ полицияси граждалардан биридан қуйидаги мазмундаги мактубни олди. Жумладан унда шундай деб ёзилади:

«Қонунга мувофиқ мен хотиним йўқолиб қолганлигини сизга маълум қилишим лозим. Аммо, очиғини айтганда, мени бу асло куюнтирмайди. У билан бирор воқеа содир бўлишига ишонмайман, сабаби, ҳаётда ҳеч омади келмаган одамман. Шунинг учун хотинимни жон куйдириб қидирмаслигингизни илтимос қиламан».

⊙

— Хотиним учун идиш-товоқ ювадиган машина сотиб олдим, — дейди Жан ўз дўстига.

— Ахир у кир ювиш машинаси олиб беришимни илтимос қилаяпти, деб айтган эдингку, — ҳайрон бўлди дўсти.

— Тўғри, аммо уйда идиш-товоқларни мен юваманда.

Шунақаси ҳам бўлади

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ фирмаларидан бири ишлаб чиққан ушбу ўчиб-ёнувчи йўл белгиси ҳайдовчиларни бурилиш ортида кўчани пиёда кесиб ўтаётганлиги ҳақида огоҳлантиради.

Ушбу суратда хазон бўлган барглар эмас — Амстердамдаги велосипедлар қўйиладиган бекатлардан бири тасвирланган. Голландиянинг велосипедлар мамлакати деб аталишининг боиси бор. Чиндан ҳам велосипедга мамлакат аҳолисининг меҳри тушган. Аҳолиси ўн тўрт миллион кишидан иборат мамлакатда ўн уч миллион велосипед бор.

АПН — ТАСС фотоси.

Бувижон, ўқиб беринг

Мен Лениндан сўзлайман

(ДЕКЛАМАЦИЯ)

**Бобом бирга эдилар,
Бошим силаб дедилар:
— Офарин сенга, бўтам!
Одобинг экан кўркам.
Ўқишинг доимо аъло,
Ўртоқларинг ҳам доно.
Мана, келтирдим китоб,
Ўқиб чиққин бобма-боб,
Жудаям шошиб қолдим,
Китобни дарров олдим.
Ленин бобом китоби,
Менга қилган хитоби,
Ёриштирди тонгимни,
Равшан этди онгимни.**

⊙

**Кеча намунча узун!
Хонамда ухлайди тун.
Аста ёқдим чироқни,
Ёритди ҳамма ёқни.
Уйнинг тўрида бобом —
Суратлари бор мудом.
Қарашлари мулойим,
Меҳрибондирлар доим.
Суратга қараб қолдим,
Узоқ хаёлга толдим.
Ўйларим қушдек учди,
Юртдан-юртга кезгайман,
Сайр қилиб шаҳримни —
Тошкентимни — фахримни,
Аста-аста кезгайман.
Мен Лениндан сўзлайман.**

⊙

**Бораман Фарғонага —
Тупроғи дурдонага,
Намангану Андижон,
Қашқадарё ва Сурхон,
Қорақалпоқ, Самарқанд.
Мевалар асал, қанд.
Хоразм топган оро,
Яшармоқда Бухоро,
Навоий навқирондир,
Турган-битгани кондир.
Юртдан-юртга кезгайман,
Мен Лениндан сўзлайман.**

⊙

**Бораман Мирзачўлга,
Бурканибди у гулга.
Боғлари шарбат булоқ,
Суви болдан тотлироқ.
Кўркам шаҳар, қишлоқлар,
Шу ердадир, ўртоқлар!
Ботирдир инсонлари,
Пўлатдандир жонлари.
Қайга қўйсалар қадам
Яшнаб бўлади кўркам.
Уларга бўлиб раҳбар,
Боради доно падар.**

⊙

**Хаёлим ҳамон учар,
Юртдан-юртларга кўчар,
Ҳеч чарчамай кезгайман,
Мен Лениндан сўзлайман.
Бепоён ўтлоқларда,
Яшнаган қишлоқларда,
Порлаган чироқларда,
Қип-қизил байроқларда,
Тинчлик, деган элларда,
Покиза кўнгилларда
Мен Ленинни учратдим,
Бош эгиб, таъзим этдим.
Бахт уйи боғчаларда,
Кенг, равон кўчаларда.
Чароғон мактабларда,
Кўп эзгу мақсадларда
Бойлик тўла конларда,
Яшнаган бўстонларда,
Сершовқин заводларда,
Улкан теплоходларда,
Мен Ленинни учратдим.
Бош эгиб, таъзим этдим.**

⊙

**Кулиб отди оппоқ тонг,
Коммунизм тонги бу.
Янграмоқда зўр оҳанг,
Давримиз оҳанги бу.
Порлоқ қуёшга қараб,
Мен Ленинни кўраман.
Қуёшга салом бериб,
Доим олға бораман.
Коммунистларга боқиб,
Мен Ленинни кўраман,
Митти юлдуздай балқиб,
Изларидан юраман.**

Усмон ЮСУПОВ.

Ёғ қиздирганда...

Айниқса уй бекалари ёғ қиздираётганда, қолаверса ҳар бир таомни пишириш жараёнида қиздирилаётган ёғ билан «муомала» қиладилар. Баъзида қизиб турган ёғга сувли масаллиқлар солинадиган бўлса, ёғ томчилари «сапчиб», тананинг у ёки бу ерига озор бериши мумкин. Шуни айтиш керакки, ёғ билан куйишнинг олди олинадиган бўлмаса, асорати оғир бўлган тери касалликларига учраб қолиш ёки чандиқланиш эҳтимоли бўлади.

Фавқулодда ёғ сачраб терининг бирор жойи куядиган бўлса дарҳол куйган жойни 10—15 минут давомида покиза совуқ сувга солиб турилади ёҳуд озор топган ерга холодильникдан бир бўлак муз олиб босилади. Муз бўлмаган тақдирда холодильникда сақланаётган гўшт парчаси тоза целлофанга солиниб, ёндоштириб турилиши ҳам мумкин, шундан сўнг куйган жойдаги сел бирорта шимиб олувчи восита (тоза сочиқ, бинт, сальфетка) билан қуритилади. Ёғ қолдиғи эса совунли сувга бўктирилган пахта пилиги билан ҳоли этилади. Ёғ билан куйган жой қизарган, бироз пилик боғлаган, пуффакланган бўлса, у ҳолда мазкур жой боғланмаса ҳам бўлади: устига аэрозол типидаги «Левиан», «Винизол», «Пантенол» каби препаратлар қўлланиши мумкин. Юзаки куйишларда покиза қилиб артилган картошка парраги қўйилиши ёки «Тетрациклинли суртма», «Синтомицин эмульсияси» кабилар суртилиши мақсадга мувофиқ бўлади. Мабодо ёғ билан жиддийроқ куйиладиган бўлса, унда зудлик билан шифокорга бориш даркор. Қозон атрофида болалар ўрмалашишига асло йўл қўймаслик керак. Бизда эскидан синалган амал бор, қизиб турган ёғга бир чимдим туз ташланади, бу эса маълум даражада ёғнинг «сапчиши»дан асрайди.

Доно ХУЖАЕВА, доришунос.

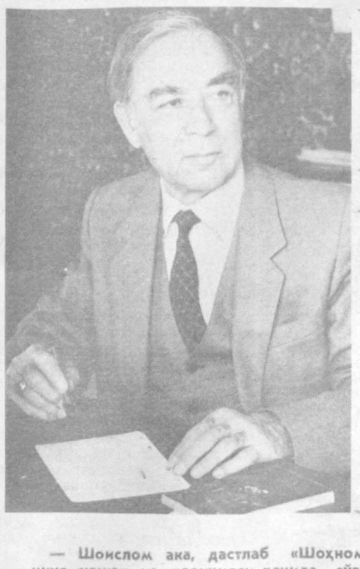

Халқаро Фирдавсий мукофотининг лауреати, таниқли шарқшунос олим, профессор Шоислом ШОМУҲАМЕДОВ билан суҳбат.

Абулқосим Фирдавсий.
«Шоҳнома».
Шарқ оламида бу икки номни билмайдиган одам топилмайди. Топилмайди деб дадил айтишимга боис, ҳар бир киши «Шоҳнома»га кирган биронта афсонани эшитган ёки ўқиган. Фирдавсийни шоирлар шоири, унинг «Шоҳнома»сини эса «Шоҳкитоб» деб алқалиши ҳам бежиз эмас.

Мана шу мисли йўқ буюк ижод намунаси ўз умрининг мингинчи йилига яқинлашиб келмоқда. Шоҳ китоб ўзининг муаллифини йиллар ғуборидан, гирду балолардан соғ-омон асраб авлоддан-авлодга олиб ўтмоқда.

— Шоислом ака, дастлаб «Шоҳнома»нинг сюжет, композицияси ҳақида сўзлаб берсангиз.

— «Шоҳнома» ҳажман жуда катта, мазмунан жуда кенг даврни ўз ичига олади. У 60 минг байт — 120.000 сатрдан иборат. 50 подшоликдан иборат тўрт сулоланинг ҳукмронлик тарихи ғоят муфассал қилиб битилган.

Фирдавсий достон муқаддимасида инсон ақл-заковатига таҳсин ўқийди. Сўнгра олам ва одамнинг яралиши ҳақида сўзлайди. Ана шундан сўнггина шоир Султон Маҳмудга бағишлов ёзади. «Шоҳнома»ни ўрганган олимлар уни уч қисмга бўлганлар.

Биринчи афсонавий қисм бўлиб, унда шоир қадимий афсоналарни бадиий тарзда ишлаб чиқади. Иккинчи қисм қаҳрамонлик эпоси ҳисобланади. Бу бўлим асосан Рустам Достон, унинг отаси Зол, бобоси Сом ва бошқа баҳодирлар — Гударз ва унинг ўғиллари — Шайдуш, Настух, Баҳром, Руҳҳом, Ҳажир, Гев, Навзод ва бошқалар ҳақидаги ҳаяжонли қиссалардан иборат. Учинчи — тарихий қисмда Эрон ва Ўрта Осиё халқларининг Сосонийлар давридан бошлаб то араблар бостириб келгунча бўлган тарих аниқлик билан бадиий бўёқларда тасвирланади.

Муқаддимадан сўнг Фирдавсий ўз достонида афсонавий шоҳлар — Каюмарс, Ҳўшанг, Тахмурас, Жамшидлар ҳаётини ҳикоя қилиб беради, яъни инсониятга маданият олиб келувчи образларни яратади. Жамшид ҳақидаги афсона, айниқса, диққатга моликдир.

Жамшид ҳукмронлиги даврида (у 700 йил ҳукмронлик қилади) ҳаёт жуда осойишта кечади. Одамлар шод-фаровон яшайдилар. Ҳатто Аҳриман (ёвузлик руҳи) аскарлари ҳам унга хизмат қилади. Охироқибат Жамшид одамлар меҳри ва мақтовларидан ғурурланиб кетади. У одамларни йиғиб: «Мени жаҳонофарин (дунёни яратувчи) деб ҳисобланг», дейди. Буни эшитган мўъбадлар — абадий оловни, қадим анъаналарни сақлайдиган, илм-фанни ривожлантирадиган руҳонийлар — бош эгиб қоладилар.

Шундан бошлаб мамлакат улуғлари ундан юз ўгирадилар. Юртда парокандалик бошланади. Жамшид қўрқув ва саросимага тушиб қолади. Зодагонлар халқдан яширинча араб шоҳи Заҳҳок билан тил бириктирадилар. Заҳҳок босиб келганда Жамшид қочиб кетади. Тахтни Заҳҳок эгаллайди. Юз йилдан сўнг Заҳҳок Жамшидни Хитой денгизи қирғоқларидан топиб, қоқ иккига бўлиб ташлайди.

Заҳҳок воситаси билан одамзод тухумини қуритишни режа қилган Иблис ошпаз қиёфасида келиб Заҳҳокка хизмат қилади ва қуш гўштидан лаззатли таомлар пишириб беради. Унинг таомларидан мамнун Заҳҳок: «Мукофотига нима тилайсан?» деганида Иблис ошпаз: «Менга ҳеч нима керак эмас, елкангдан ўпич олишга рухсат берсанг шу менга катта мукофот», дейди.

Заҳҳок рози бўлади. Иблис унинг икки елкасидан ўпич олиб, ўзи ғойиб бўлади. Заҳҳокнинг елкасидан эса икки илон ўсиб чиқади. Улар ҳар куни икки ўспириннинг мияси билан овқатланади. Одамлар камая бошлайди. Заҳҳок минг йил пошдолик қилади.

Кова номли темирчининг 19 ўғли бор эди. 17 таси Заҳҳок илонларига ем бўлади. Ўн саккизинчисини олиб кетадилар, шунда пешбандини байроқ қилиб кўтариб золим шоҳга қарши қўзғолон бошлайди. Уни енгиб Жамшид авлодидан қолган Фаридунни тоғдан топиб келиб тахтга ўтказишади. Мамлакатда яна адолат, ободончилик бошланади.

Фаридун адолат билан давлат тергаб бахтли ва фаровон умр кечиради. У беш юз йил шоҳлик қилади. Унинг уч ўғли бор эди. Улар турли илмлар ўрганиб, жанг ва ов сирларини эгаллайдилар. Ул вақтда бола туғилиши биланоқ исм қўйиш одат бўлмаган. Бола ўсиб балоғатга етгачгина унинг хулқ-атворига қараб исм берилган. Ўғилларига исм қўйиш вақти етгач уч ака-ука шикор қилиб юришганда, Фаридун даҳшатли аждаҳо қиёфасига киради ва уларга бирма-бир ҳужум қилади. Катта ўғил ўзини панага олиб қочади. Бекорчи хатарга ўзини урмайди. Ақли бору жасорати йўқ.

Иккинчи ўғлига ҳужум қилади, у аждарга дўқ қилиб, ўзини ташлайди. Бу ўғилда жасорат зўр, аммо ақлу тадбиркорлик етишмайди. Шу пайт кенжа ўғил акасига ёрдамга келади ва «Эй аждаҳо, биз уч оға-инимиз, бир бўлиб ҳужум қилсак тормор бўласан, қайт!» деб нидо қилади.

Аждар қайтади. Фаридун ўз қиёфасида саройига келади. Ўғиллари келгач, уларга исм қўйиш маросимини ўтказади. Катта ўғлига саломатлик, соғлом маъносида Салм исмини беради: ўртанчасига ҳўкиз маъносини берувчи Тур деган номни беради: ҳам оқил, ҳам меҳрибон, олижаноб ва жасур бўлган кенжа ўғлига олижаноб эроний маъносида Эраж номини беради.

Фаридун кексалик заифликларини сеза бошлагач, мамлакатни уч ўғлига тақсим қилиб беради.

Мамлакатнинг ғарбий қисмида Рум вилояти Салмга, Чин билан бирга шарқий қисми Турга тегади. Марказий Эрон ерларини эса Эражга беради ва уни валиаҳд эълон қилади.

Ахриман дев Салм билан Турнинг дилига қаттиқ ҳасад ўтини солиб, уларни йўлдан уради. Акалар Эражга қарши фитна уюштириб ундан тахт-тожни тортиб олмоқчи бўладилар. Аскар йиғиб, оталарига норозилик хати юборадилар. Шунда Эраж акаларининг ақлу ҳушига ишониб, аскарсиз улар ҳузурига боради ва жанжални яхшилик билан ҳал қилмоқчи бўлади. Тур сулҳ сўзига қулоқ солгиси келмай, остидаги курси билан Эражнинг бошига туширади. Шунда ҳам Эраж уларга мурожаат этиб: «Ўзингизни қотиллик доғидан сақланг» деб уларни ваҳшиёна қотилликдан қайтармоқчи бўлади. Аммо ҳасад олови ақл кўзини кўр қилган акалар Эраж кўксига ханжар урадилар. Сўнг бошини кесиб оталарига юборадилар. Фаридуннинг ягона давлати ўзаро душман бўлган икки юртга бўлиниб кетади. Шундан бошлаб Эрон ва Турон орасида адоватли урушлар «Шоҳнома» охиригача давом этади.

— Демак, «Шоҳнома»даги Турон Туркистон маъносини англатмайди!

— Асло! Турон Фирдавсий достонида кўпроқ Тур қўли остидагилар, Турга қарашли фуқаро маъносини англатади.

— «Шоҳнома»да Аҳриман ва Ахуро Маздо деган қаҳрамонлар ҳам борку!..

— Ҳа, бор. Аҳриман—девлар, ёвузликлар, ёвуз кучлар тимсоли. Ахуро Маздо эса олижаноблик, эзгулик ҳомийси. Достоннинг асосини шу икки куч ўртасидаги курашлар ташкил этади.

— Шоислом ака, энди Фирдавсийнинг ўзи ҳақида маълумот берсангиз.

— Биз бу улуғ шоир ҳақида гапирар эканмиз, унинг гениал асари «Шоҳнома»даги лирик чекинишларда келтирган баъзи автобиографик маълумотларга суяниб, мулоҳаза юритишимизга тўғри келади.

Абулқосим Фирдавсий Тусий тахминан 940—941 йиллар атрофида Тоборон, ҳозирги Фирдавс шаҳрида туғилган.

Фирдавсий унинг тахаллуси («фирдавс»— жаннат боғи сўзидан олинган), Абулқосим эса унга ҳурмат юзасидан берилган куния — лақаб (Қосимнинг отаси) бўлиб ўғлининг исмидан олинган. Унинг туғилган йили, ҳатто ўз исми ҳам аниқланмаган. Турли манбалардан унинг исми Ҳасан, Мансур, Аҳмад, Мансур ибн Ҳасан тарзида учрайди. У Хуросонда деҳқон оиласида дунёга келади. Аммо деҳқон сўзи ҳозирги маънода эмас, Фирдавсий даврида бу сўз заминдор, ер эгаси маъносида қўлланилган.

— Адабиёт тарихидан кўпгина шоирлар «Хамса» яратишгани маълум. Худди шундай «Шоҳнома» яратиш Шарқда қадимдан расм бўлганми!

— Фирдавсийнинг ёшлиги сомонийлар давлатининг равнақ топаётган вақтига тўғри келади. Сомонийлар арабларга қарши курашда қадимий Эрон тарихидан идеологик қурол сифатида фойдаланар эдилар. Шунинг учун шоҳлар ҳақида китоб — «Шоҳнома» яратишга интилганлар. Бу ишга эса улуғ олимлар, шоирлар жалб этилган.

Қадимги манбаларда тўққиз ё ўнта «Шоҳнома» яратилгани маълум. Уларнинг биронтаси бизгача етиб келмаган.

Фирдавсийгача битилган «Шоҳнома»лар орасида Абу Мансур Дақиқийнинг асарини бадиий пухта деб баҳолаш даркор. Маълумки, Дақиқий 1000 байт ёзгач, фожиали ҳалок этилади.

Дақиқий «Шоҳнома» ёзишга киришганда Фирдавсий 35—36 ёшда эди. Фирдавсий Дақиқий бошлаган ишни давом эттиришга бел боғлайди.

— Шоислом ака, нега кўпгина афсоналарда Фирдавсий Султон Маҳмуд Ғазнавийнинг фармони билан ёзган деган ишора бор!

— Ҳозир бу афсонага ҳам тўхталамиз. Бу афсона Абдураҳмон Жомийнинг «Баҳористон» китобида бор.

Фирдавсий деҳқончилик билан машғул бўлган экан. Унга зулм қилганларида, у адолат истаб Султон Маҳмуд пойтахти Ғазна шаҳрига жўнабди. У ерга етиб келиб, Ғазна боғидан ўтиб кетар экан, суҳбатлашиб ўтирган уч кишини кўриб қолибди. Уларнинг Султон мулозимлари эканлигини тушуниб, ўзига: «Шуларнинг ёнига борай ва ҳолимдан хабар берай», дебди. Уларнинг олдига етиб келганида, улар бундан чўчишибди ва: «Бу киши бизнинг мажлисимизни бузмоқчи» деб ўйлашибди, ўзаро шундай аҳд қилишибди: «Яхшиси, у келганда биз подшонинг шоирларимиз, биз билан фақат шоирларгина суҳбатда бўла олади деб уч мисра шеър айтайлик-да, сўнгра унга кимки тўртинчи мисрани айтса, биз у билан суҳбат қиламиз, бўлмаса, бизни кечиринг, деяйлик».

Фирдавсий етиб келиши билан ўзаро келишилган гапни айтишибди.

— Қани, мисраларингизни ўқинг, — дебди Фирдавсий.

Шунда Унсурий ўқибди:

Ой ҳам жамолингдек бўлолмас равшан,
Сўнг Асжадий дебди:
Юзинг тенги гулни тополмас гулшан,
Унга Фаррухий қўшилибди:
Кипригинг ўқидан тешилур жавшан,

Фирдавсий бу мисраларни эшитиши биланоқ бадҳия қилиб дебди:

Гив найзасин жангда кўргандек Пашан.

Улар бу мисралардан ҳайратга тушибди. Гив ва Пашан қиссасини айтиб беришни илтимос қилишибди. У хулоса қилиб айтиб берибди.

Шундан кейин у Султон мажлисига ноил бўлибди.

Бир неча бор келганидан кейин унга «Шоҳнома» ёзиш топширилибди. Унинг минг байтини ёзиб, Султон қошига келтирибди, унинг таҳсинига сазовор бўлибди ва минг динор қизил олтин инъом олибди.

Кейин ўттиз йил давомида «Шоҳнома»ни ёзиб тугатибди, Султон қошига олиб борибди ва аввалги берилган кўрсатмага биноан ҳар мисрага бир олтин динор олиш умидида бўлибди. Ичи қоралар унга ҳасад қилиб: «Бу шоирнинг нима ортиқлиги бор, бунчалик инъом унинг димоғини кўтариб юборади», дебдилар ва унга олтмиш минг кумуш дирҳам ҳақ тайин этибдилар.

Фирдавсий бундан жуда ранжибди.

Улуғ шоир бутун умрини сарфлаб ёзган шоҳ асарининг қадрига етмаган Маҳмуднинг бундай пасткашлигига жавобан у берган пулларни учга бўлиб, бир бўлагини ҳаммом ходимига, бир бўлагини шарбат сотувчига ва бир бўлагини хоннинг пулини олиб келган мулозимларга берибди.

Шунинг ўзи ҳам Маҳмуд шаънига катта ҳақорат эди. Аммо ўттиз беш йиллик меҳнати эвазига қаттиқ таҳқирланган шоир бунга ҳам қаноат қилмай, Маҳмуд ҳақида ўткир ҳажв ёзади. Унда шоҳни пасткашликда, хасисликда, зоти пастликда айблайди ва у тахтга нолойиқ эканлигини кўрсатади.

Фирдавсий ўз «Шоҳнома»сининг биринчи таҳририни 994 йили тугатган. Бу эса Сомонийлар давлатига ҳар томондан ҳужум кучайган пайт эди.

Аммо 996-997 йилларда Бухорода Амир Нуҳ ибн Мансур ва Ғазнада Сабуқтегин вафот этадилар. Яна мамлакатда ўзаро урушлар бошланди. Нух ўрнига тахтга Мансур ибн Нуҳ (997-999) ўлтирган, Ғазнада эса Сабуқтегиннинг ўғли Маҳмуд ҳукмронлик қилар эди.

Буграхон ўлимидан сўнг қорахонийлар бошида турган Наср 999 йили яна Бухорони босиб олади.

Шундай қилиб кўп қонли урушлардан кейин Сомонийлар ҳукмронлик қилган ерларда икки катта феодал давлати — Қорахонийлар ва Ғазнавийлар давлати вужудга келади. Улар орасидаги чегара асосан Жайҳун (Амударё) бўйлаб ўтади.

Фирдавсий «Шоҳнома»сини тугатган вақтлар шоир тақдири учун нобоп, ноқулай вақт эди.

Бу даврда Ғазнавийлар давлат сиёсати муайян бир ҳолга келган ва бу ҳолат Фирдавсий ва унинг Шоҳ китобига зид эди. Чунки асар бошдан оёқ эроний шоҳлар ҳақидадир,

«Шоҳнома» бадиий нуқтаи назардан қанчалик юксак асар бўлмасин у Маҳмуд сиёсатига тўғри келмагани учун ва умуман Фирдавсий даҳосида халқ дунёқарашини, халқ фикру ўйларининг бадиий ифодаси бўлгани учун ҳам Ғазнавийлар томонидан қабул этилмайди. Худди шу ерда бир афсонага диққат қилиш зарур.

Фирдавсий «Шоҳнома»ни Султон Маҳмудга бағишлабди. У бир неча кунгача китобини Султон ҳузурида ўқиб берибди.

— «Шоҳнома»да Рустамдан бўлак арзигулик қаҳрамон йўқ, — дейди Ғазнавий, — аммо менинг лашкаримда Рустамдақалар минг-минг. Ана ўшалар ҳақида ёзинг.

— Шоҳнинг умрлари узоқ бўлсин, — дебди Фирдавсий, — олижанобнинг лашкарида қанча рустамнамолар бор, менинг хабарим йўқ. Аммо шуни яхши биламанки, худо Рустамни ягона яратган.

Шундай деб улуғ шоир ер ўпиб чиқиб кетибди. Қаттиқ ғазаби келган Маҳмуд Ғазнавий вазирини чақириб дебди:

— Бу ялангоёқ мени ёлғончи қилди.

— Уни қатл этиш керак, шоҳим, — дебди вазир.

Аммо Фирдавсийни топишолмабди. У кўп йиллик меҳнатига ҳақ олмай, шаҳардан чиқиб кетган экан.

Арузий «Мен... Нишопурда Амир Муиззийдан эшитган эдим, у Амир Абдураззоқдан эшитган экан» деб яна қуйидагича ҳикоятни келтиради:

Маҳмуд шоҳ Ҳиндистонни талаб, жуда кўп ўлжалар олиб қайтиб келар экан, йўлда бир қалъа унга қаршилик кўрсатибди. Маҳмуд қалъа хонига мактуб юбориб таслим бўлишни таклиф этибди. Хондан жавоб кутар экан вазирига:

— Нима жавоб бўлар экан? — дебди. Бунга вазир:

Бўлмаса раъимга лойиқ бир жавоб,
Мену гурзи, майдони Афросиёб! —

байтини ўқибди.

— Бу кимнинг шеъри? — дебди Маҳмуд. — Кишида ботирлик ва жасорат уйғотади.

— Бечора Абулқосим Фирдавсийники,— деб жавоб берибди вазир.

Шунда Маҳмуд улуғ шоирга нисбатан адолатсизлик қилганини пайқаб, унга аввалги ваъда қилган олтин тангаларни юборган эмиш. Тус шаҳрининг бир дарвозасидан Маҳмуд юборган карвон кириб келган пайтда, иккинчи дарвозасидан шоирнинг тобутини олиб чиқаётган эканлар. Фирдавсийнинг қизи бойликларни қабул қилмабди. Султон гумашталари, маблағни ўша ерда катта робот қуришга сарф этишибди.

— Фирдавсий бошқа достон ҳам ёзганми!

— Ҳа. Умрининг сўнгги йилларида диний сюжетлар асосида «Юсуф ва Зулайҳо» номли достон ёзган. Ўшанда у 80 ёшдан ошган, Бағдодда яшаган. Достоннинг бошланиш қисми «Тавбанома» бўлиб, шоир энди қадимий паҳлавонлар ҳақида оғиз очмайман деб қасам ичади, улардан юз ўгиради.

Энди Фаридунни васф этмоқ қайда,
Заҳҳок тахтни олса менга не фойда.
Шоҳлардан ёзмайман энди мен асло,
Даргоҳи кўнглимга урди мутлақо.

Бу сўзлардан Фирдавсийнинг оғир фожиасини англаш қийин эмас. Фирдавсий бошига тушган мушкулот сабабларини эса юқорида айтиб ўтдик.

— Фирдавсийнинг кейинги ҳаёти ҳақида ҳикоя қилсангиз...

— Шоир умрининг охирида ўз ватанига келиб, Тусда вафот этган бўлса-да, руҳонийлар унинг жасадини қўйиш учун мусулмонлар мозоридан жой бермадилар. Фирдавсийнинг жасади отасидан қолган боғнинг бир чеккасига кўмилди. Бу тахминан 1025 йил эди.

Эндиликда Фирдавсий қабри доим обод. Халқ ўзининг севикли шоирини унутмади.

— Шоислом ака, «Шоҳнома»нинг ўзбек тилига таржимаси ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Аввало «Шоҳнома»ни қадимдан ўзбеклар ўқишган. Чунки қондош-жондош халқнинг тили — тожикчани яхши билишган. Мен ҳозирги ўзбек тилига қилинган таржималарни гапириб берай.

1975—1977 йиллари Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти «Шоҳнома»дан танланган достонлар таржимасини уч жилдда нашр этди. 1984 йили эса шу таржималардан тузилган бир жилдли китоб «Жаҳон адабиёти дурдоналари» сериясида чоп этилди. Таржима қилишда мен, Назармат, Жуманиёз Жабборовлар иштирок этдик.

«Шоҳнома»ни ўзбек тилига тўлиқ таржима қилиш вақти аллақачон етган. Мазкур таржималар эса бу соҳадаги илк қадамлар, холос.

Мана минг йилдирки, «Шоҳнома»ни мутолаа қилган кишилар улуғ шоир номига офарин ўқимоқдалар. Жаҳон жамоатчилиги 1990 йилда «Шоҳнома»нинг минг йиллигини нишонлаш ҳозирлигини кўрмоқда.

«Шоҳнома»нинг бундай қудрати — яшовчанлик, кексалик ва навқиронлик сири унинг донолигида.

— Шоҳнома»нинг 1000 йиллигига қандай тайёргарлик кўрилмоқда!

— Мен бу қутлуғ байрамга атаб ўтказиладиган тадбирларнинг тахминий планини шундай тасаввур этаман. Энг аввало «Шоҳнома»ни тўлиқ чоп этишни бошлаб юбориш керак. Сўнгра у ҳақдаги илмий ишларни чоп эттириш, Ўзбекистон ва Тожикистон олимлари билан биргаликда илмий конференция ўтказиш, бунинг учун эса юбилей комиссияси тузиш керак.

— Шоислом ака, батафсил ва қизиқарли суҳбатингиз учун миннатдормиз.

— Ташаккур.

«Шоҳнома» — Хайём, Саъдий, Ҳофиз, Низомий, Ҳусрав, Деҳлавий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Шота Руставели, Гёте, Байрон, Пушкин, Толстой ва бошқа ўнлаб Ғарб ва Шарқ адабиёти даҳолари ижодида жилва этган нур, улар ижодидаги Рустам, Искандар, Хисрав, Баҳром, Фарҳод, Сиёвуш, Гурдофарид, Ширин, Дилором образларини яратишга илҳомлантирган манба.

«Шоҳнома» — шеърият сарчашмаси.

Минг йил «Шоҳнома» учун бир лавҳа, холос. Бу Шарқда яратилган тафаккур қуёши, тенги йўқ китобнинг умри эса токи дунё тургунча! Демакки Фирдавсий ҳамма замонлар учун суюкли ва ардоқли бўлиб яшайверади.

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Бир асар тарихи

Фирдавсий: «Шоҳнома»

Унинг (Фирдавсийнинг) фазилати таърифи ва камолоти тавсифи маълум. «Шоҳнома»дек асари бор кишига таъриф ва тавсиф бекор.

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

Бул майдонда ул Фирдавсий гурд эрур,
Ки гар келса Рустам, жавобин берур
Рақам қилди форхунда «Шоҳнома»и,
Ки синди жавобида ҳар хомаи.

Алишер НАВОИЙ.

Фирдавсийнинг ажойиб ижоди— «Шоҳнома» халқ қўшиқлари йиғиндиси ва уларни қайтадан ишлашдир. Унда шундай гўзал нарсалар борки, ундай гўзал нарсалар «Илиада» ва «Одиссея»да ҳам топилмайди.

Н. Г. ЧЕРНИШЕВСКИЙ,
улуғ рус маърифатпарвари, революционер-демократ.

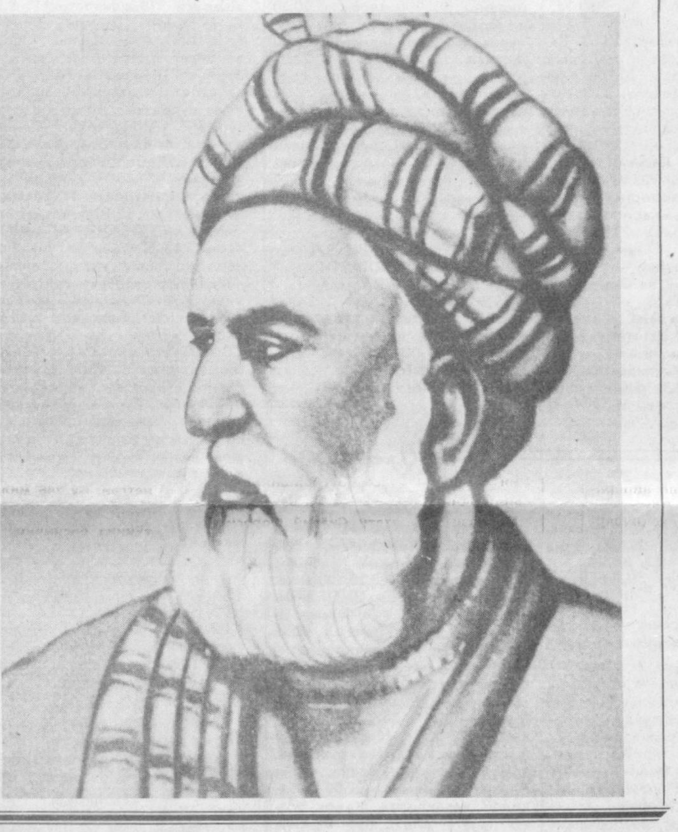

СУРАТЛАРДА: «Шоҳнома»нинг форс тилида босилган нусхасидан намуналар.
Р. Шарипов фотолари.

Турфа олам

ХОРНИНГ ЮТУҒИ

Сингапурнинг ҳаваскорлар хори бирор марта ҳам танаффус қилмай, уч кеча-кундуз — 74 соат мобайнида қўшиқ айтди. Аввалги «рекорд» 72 соату 2 минутга тенг бўлиб, уни Зимбабвенинг ҳаваскорлар хори ўрнатган эди.

ҒАРОЙИБ РЕКОРД

Америкалик Френсис Жонсон жаҳондаги энг катта — диаметри ўн саккиз метрга тенг каноп ип ўрамини ўрашга муваффақ бўлди. У ўзининг ана шу «асари» устида... йигирма бир йил меҳнат қилибди.

ШУНЧАКИ ҚИЗИҚИШ ТУФАЙЛИ ЭМАС

Антвенперда истиқомат қилувчи 33 ёшли Роланд Бюргманс ўз номининг учинчи марта «Гиннеснинг рекордлар китоби»га қайд этилишига эришди. У стулда узоқ вақт ўтириш бўйича навбатдаги рекордни ўрнатди. Роланд шаҳар қаҳвахоналаридан биридаги буфет олдида стулдан тушмай 209 соату 30 минут ўтирди.

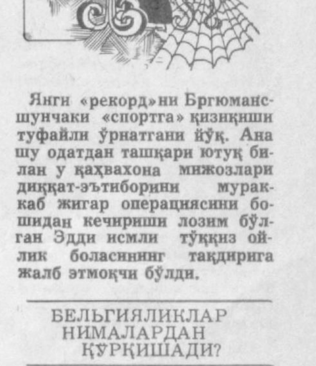

Янги «рекорд»ни Бргюманс шунчаки «спортга» қизиқиши туфайли ўрнатгани йўқ. Ана шу одатдан ташқари ютуқ билан у қаҳвахона мижозлари диққат-эътиборини мураккаб жигар операциясини бошидан кечириши лозим бўлган Эдди исмли тўққиз ойлик боласининг тақдирига жалб этмоқчи бўлди.

БЕЛЬГИЯЛИКЛАР НИМАЛАРДАН ҚЎРҚИШАДИ?

Бельгиялик корчалонлар уюшмаси топшириғига биноан жамоатчилик ўртасида ўтказилган савол-жавоб натижалари мамлакат аҳолисининг айниқса автомобиль фалокатига учрашдан, касалликка чалинишдан хавфсирашини кўрсатди. Ўртача олганда, саволга тутилган ҳар уч кишидан икки нафари тунлари тинч ухлаш имконитини бермаётган асосий сабаблар қаторида ана шу икки сабабни кўрсатган.

Белгияликларни ёнғин чиқиш, молиявий инқирозга учраш имкониятлари, табиий офатлар ёки ядро корхоналаридаги авария камроқ безовта қилади. Уларни босқинчилар ҳужумига учраш, уйларини ўғри уриб кетиши ҳам айтарли ташвишлантирмас экан. Ваҳоланки, сўнгги беш йил мобайнида жиноятчилик мамлакатда саккиз процентдан зиёдроқ кўпайган. Бельгияликларни шу билан бир қаторда маиший жароҳатларнинг даражаси ташвишлантира бошлабди. Маълумотларга қараганда, «Кичик Европа» мамлакатларидаги онлаларда ҳар йили 45 миллион мартага яқин бахтсиз ҳодисалар қайд этилмоқда.

«УЧАР РУҲОНИЙ»

Сент-ан-де-Кастле шаҳридаги қавмларига мана йигирма йилдан бери раҳнамолик қилиб келаётган 75 ёшли аббат Симонни яқиндан бошлаб ана шундай деб атай бошладилар. Гап шундаки, у ҳаддан ташқари баланд қоялар ва миноралардан сувга сакрайди, шу йўл билан ўз қавмлари учун маблағ ишлайди.

Бу ишга у биринчи марта 1947-йилда қўл урган эди. Ду департаментидаги черков ремонти учун маблағни қаердан топсам экан, деб бош қотираётган ёш руҳоний, унинг ўз сўзлари билан айтганда, муқаддас Терезанинг «Шўнғи» деган овозини эшитиб қолибди. Шундан кейин довюрак руҳоний баландлиги 12 қаватли иморатга тенг минорадан кўлга сакрабди. Кейинчалик у ўз «маҳорати»ни Париж, Марсель, Касабланкада намойиш этиб, миноралар ва тоғ ғорларидан сув ҳавзаларига ва денгизга сакрабди. Аббат Симон ўзининг 75 ёшини Виллер-ле-Лак шаҳрида ҳаддан ташқари хавфли сувга сакраш билан нишонлаш ниятида. Бунинг учун «Учар руҳоний» зўр бериб машқ қилаяпти.

Дўстлик йўлларида

Устоди аввал

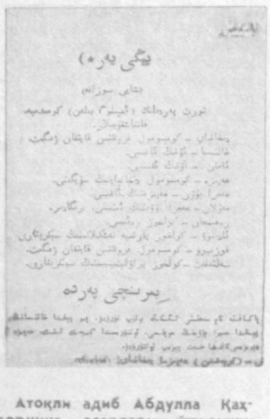

Атоқли адиб Абдулла Қаҳҳорнинг асарлари ўттизинчи йиллардан бошлаб Шарқий Туркистонда кенг тарқала бошлади. Адиб уйғур халқининг севимли ёзувчиларидан бири, унинг асарлари эса катта ижодий мактаб бўлиб қолди.

Эллигинчи йилларда Шарқий Туркистонда катта ўзгаришлар юз берди. Уйғур адабиёти ва санъати ўз тараққиётининг янги босқичига кўтарилди. Ғафур Ғулом, Уйғун, Шуҳрат, Чустий каби ўзбек шоирларини назмий китоблари қаторида Абдулла Қаҳҳорнинг пьесалари ҳам катта шуҳрат қозонди.

Ўлкада биринчи бор ташкил топган Шин-жон [Синьцзянь] ашула ва рақс ансамблининг драма труппаси Абдулла Қаҳҳорнинг «Янги ер» [«Шоҳи сўзана»] комедиясини режиссёр Ботир Турсунов раҳбарлигида саҳнага очиб чиқди. Зўр муваффақият билан ўйналган мазкур комедияни уйғур томошабинлари катта қизиқиш ва ҳаяжон билан қарши олдилар.

Хитой Компартиясининг органи «Женминь-Жибао» газетаси, хитой халқини ушбу театр янгилигидан хабардор қилиб, «ўзбек қаламкашининг такрорланмас санъати...» ҳақида илиқ гапларни ёзди.

«Янги ер» комедияси саҳнада ўйналгандан кейин 1955 йили Урумчида «Шин-Жон адабиёти ва санъати» [ҳозирги «Торим»] журналининг 2-3-сонларида эълон қилинди.

Абдулла Қаҳҳор асарлари Шарқий Туркистонда қайта-қайта нашр қилинди. Унинг биографиясига оид маълумотлар ўрта мактаб программасига ҳам киритилган. Адибнинг туғилган куни 17 сентябрь халқимиз орасида кенг нишонланади ва шу куни албатта унинг саҳна асарлари ўйналади.

Талантли ёзувчининг асарлари бошқа ўзбек драматургларининг асарлари қаторида бугунги кунда ҳам уйғур саҳнасидан мустаҳкам ўрин олган. Унинг «Оғриқ тишлар», «Тобутдан товуш» каби пьесалари узоқ йиллардан бери Олмаотадаги Ҳурмат белгиси орденли уйғур музикали комедия театрида узлуксиз намойиш этилмоқда.

Абдулла Қаҳҳор асарлари йиллар ўтган сайин уйғур халқи орасида яна ҳам катта ҳурмат-эътиборга сазовор бўлди. Уйғур ёзувчилари бу асарларга қайта-қайта мурожаат этиб, устоздан маҳорат сирларини ўрганишни давом эттирмоқдалар.

Турсун ҚАҲҲОРИЙ,
уйғур шоири.
Олмаота.

СУРАТДА: Абдулла Қаҳҳорнинг «Шин-жон адабиёти ва санъати» журналида босилган «Янги ер» комедиясидан фотокопия.

Автор репродукцияси.

Бу—қизиқ

ХУРРАК «ДОРИ»СИ

Пекин. «Уйқу олдидан бурнингизга икки томчи дори томизиб, кечаси хуррагингиздан хотинингиз уйғониб кетмаслигига ишончингиз комил бўлишлиги мумкин», деб ёзади «Чайна дейли» газетаси хитой фармакологлари ҳосил қилган янги препарат таъсири ҳақида ҳикоя қилиб. «Хурракка қарши томчилар»дан фойдаланилган 90 процент ҳолларда самарали эканлиги маълум бўлди. Ҳозир янги дорини кўплаб ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрилмоқда, чунки бу дорига талаб жуда катта, деб ёзади газета. Сингапур фирмаси ана шу дорини харид қилиш учун 10 миллион америка доллари миқдоридаги шартномани имзолади. АҚШ, Япония, ГДР ва Франция фирмалари билан музокаралар олиб борилмоқда.

(ТАСС).

ТЕЛЕПРОГРАММАЛАР

14—20 ноябрь

Душанба — 14 ноябрь

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан душанба, 14 ноябрь куни МТ I кўрсатувлари соат 7.00 дан 12.25 гача ЎзТВ канали орқали намойиш этилади.

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. («Экран»). 10.20 Футбол шарҳи. 10.50 Янгиликлар. 11.00 Татаристон АССР Давлат ашула ва рақс ансамблининг концерти. 11.45 Совет агитацион чинниси

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 «Қайта қуриш прожектори». 16.25 «Замондошимиз портрети». Телевизион ҳужжатли фильмлар премьераси. 17.20 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 17.50 «Сиз яратган боғ». 18.20 «Фидойи шахслар». Псков областида ижара пудрати. 19.05 Футбол шарҳи. 19.35 XIX партия конференцияси белгилаб берган йўлдан. 20.05 Катталар учун мультфильм. 20.15 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси («Экран»). 1-серия. 21.30 «Время». 22.00 «Қайта қуриш прожектори». 22.10 «Нима? Қачон? Қаерда?».

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

⊙

Ўқув программалари

13.15 «Ер ва олтин». Бадиий фильм. 14.35 Ҳужжатли фильм премьераси. 15.00 Янгиликлар. 15.10 «Довюрак Хочбар ҳақида достон». Бадиий фильм, субтитр билан («Ленфильм»).

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 18.50 Халқаро конкурслар лауреати Н. Гаврилов чалади (фортепьяно). 19.00 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.00 «Тонгги почта». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.00 «Қайта қуриш прожектори». 22.10 Ҳужжатли фильмлар экрани. 23.00 Футбол. СССР чемпионати. 2-тайм. 23.50 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

15.30 «Қадрдон юртдошларим». Телефильм. 15.50 «Ўн учинчига ўтар кечаси». Бадиий фильм (Болгария). 17.30 География. СССРнинг транспорт комплекси. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Болалар учун фильм. «Ҳайвон ўргатувчилар». 18.55 «Рус тили барчага». 19.25 «Агросаноат: тажриба ва муаммолар». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.15 Долзарб интервью. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Ўзбекистон композиторларининг янги асарлари». 21.30 Москва. «Время». 22.00 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.10 «Ўзбекистонда Канада кунлари». 23.30 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Севги мангу қолади». Фильм-концерт. 20.30 «Бевосита мулоқот».

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

Сешанба — 15 ноябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1 ва 2-сериялар. Танаффус пайтида (10.20) — Янгиликлар. 11.35 Вс. Иванов. «Литера» «Т». СССР халқ артисти Б. Чирков ўқийди. 12.05 Жаздагилардан бири». Музикали очерк.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 «Қайта қуриш прожектори». 16.25 «Куннинг ярмидаги олтин дамлар». Фрунзедан кўрсатув. 16.50 «Бир ёз тарихи». 17.20 «Аччиқ қора арча». Бадиий фильм. 18.40 Иқтисодий билимлар асослари. «Агро» тележурнали. 19.10 «Дунё воқеалари». 19.30 «Инсон ва қонун». 20.00 «Резонанс» жавоб беради. 20.20 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Гармония тантана қилганда». Бир концерт хроникаси. Танаффус пайтида (23.20) — «Дунё воқеалари».

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

⊙

Ўқув программалари

12.55 «Сояда 40 даража иссиқ». Телевизион бадиий фильм. 14.05 Шаҳарлар ва йиллар. «Кишинев мозаикаси». Телевизион ҳужжатли фильм. 14.35 Янгиликлар. 14.45 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Сарсонлик-саргардонликда». 4-серия — «Тўртовлон».

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 Киножурнал. 18.55 «Гармоника, баян, аккордеон». 20.15 «Хусусий мулк эгалари». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Поэзия. Василий Казин. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Чет эл фильмлари экрани. «Қоплон» (Сурия). 23.35 Хоккей. СССР чемпионати. «Крылья Советов» — «Динамо» (Москва). 2 ва 3-даврлар.

⊙ ЎзТВ

15.30 «Интеграл». Бадиий фильм. 16.45 Эстетика асослари. Фожиалилик ва кулгулилик. 17.15 «Яқин юлдузлар». Телефильм. 17.30 «Қизиқувчилар экрани». Илмий-оммабоп программа (рус.). 18.00 Янгиликлар. 18.15 Сув полоси. Биринчи лига командалари ўртасида СССР чемпионати. «Меҳнат» (Тошкент). — РШВСМ (Кишинев). 18.45 Македония телевидениесининг программаси. 19.30 «Сиёсий ва иқтисодий билимлар — қайта қуриш ишига». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Шеърият дафтаридан». Ф. Камолова. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Назм ва наво». Нодира лирикаси. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Назм ва наво». Нодира лирикаси (давоми). 22.55 Экранимизда биринчи марта. «Оркестр билан катта кўча бўйлаб». Бадиий фильм («Мосфильм»). 00.20 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Батилиман». Телефильм. 19.45 «Ўрмон балладаси». Бадиий фильм («Қозоқфильм»). 21.00 «Кескин танқид остида» (рус.).

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Чоршанба — 16 ноябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2 ва 3-сериялар. Танаффус пайтида (10.10) — Янгиликлар. 11.30 Сизни Пятницкий номли РСФСР Давлат академик рус халқ хори таклиф этади.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 Оренбург телевидение студиясининг программаси. 17.05 «Қаттиқ қалайи солдатча». Ленин комсомоли номли Ленинград театрининг музикали спектакли. С. Баневич музикаси. 18.40 Тарих саҳифалари. «Вопросы истории» журнали редколлегияси ва авторлари активи билан учрашув. 2-кўрсатув. 19.10 «Намозшомгул». Мультфильм премьераси. 19.20 «Дунё воқеалари». 19.35 П. И. Чайковский. «Тўла бахт онлари». Ленинград телевидениеси ҳамда ЧССР телевидениесининг музикали программаси. 20.30 Экран усталари. Қозоғистон ССР халқ артисти Н. Жантурин. 21.30 «Время». 22.00 Концерт. 24.00 «Дунё воқеалари».

⊙ МТ II

14.55 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Сарсонлик-саргардонликда». 5-серия — «Тор-мор».

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 19.30 «Музикали киоск». 20.00 Ҳужжатли фильм премьераси. 20.20 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 П. И. Чайковский номли халқаро конкурс лауреатлари. СССР халқ артисти П. Бурчуладзе. 21.30 «Время». 22.00 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Айя». Телевизион бадиий фильм (Рига киностудияси). 1-серия. 23.10 Киев — Бирменгем телекўприги. 00.25 Янгиликлар. 00.30 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. ЧССР — Бельгия терма командалари. 2-тайм. ЧССРдан кўрсатилади.

⊙ ЎзТВ

15.30 «Қўшиқнинг қайта туғилиши». Телефильм. 15.55 «Болалар». Бадиий фильм («Мосфильм»). 17.30 Физика. Электр майдони. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Пионерлар мамлакатида» (рус.). 18.55 Македония телевидениесининг программаси. 19.30 «Социалистик қонунчилик ва демократия». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Долзарб интервью». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Шодлик» ашула ва рақс ансамблининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.00 «Инқилоб чавандози». Кинокўрсатув (рус.). 23.05 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Запасдаги офицер». Бадиий фильм («Молдовафильм»). 20.50 «Беш йиллик: ишлар ва одамлар». Олмалиқ лимонад заводида ижара пудратини жорий этиш ҳақида.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Пайшанба — 17 ноябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси, 3 ва 4-сериялар. Танаффус пайтида (10.15) — Янгиликлар. 12.45 «Эзгулик билан». Фильм-концерт.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 «Қишлоқ истиқболлари». Телевизион ҳужжатли фильмлар премьераси: «Кучукни ҳисобламаса, фермада олтовлон» (Рига), «Ким хўжайин» (Фрунзе шаҳри). 17.00 «Музикали хазина». Н. Мясковский. 13-квартет. 17.35 Мурманск телевидение студиясининг программаси. 18.35 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 19.20 «Дунё воқеалари». 19.35 Катталар учун мультфильмлар премьераси: «Олма» («Грузияфильм»), «Бир куни кечқурун» («Озарбайжонфильм»). 19.50 Шу куннинг почтаси. 20.20 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Актуал объектив. «Матонатли Ҳалима». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Ашхобод). 22.55 «Дунё воқеалари». 23.05 «У рус саҳнасида ҳақиқатни акс эттирди». М. С. Шчепкин туғилган куннинг 200 йиллигига.

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

⊙

Ўқув программалари

13.05 «Айя». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 14.10 «Студент армия хизматига боради». Телевизион ҳужжатли фильм. 14.40 Янгиликлар. 14.50 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Сарсонлик-саргардонликда». 6-серия — «Телегин».

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Навбат сизга, артист». А. Акопян. 19.00 «Қишлоқ янгиликлари». 20.00 Ритмик гимнастика. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Реклама. 20.50 «Очиқ рояль». П. И. Чайковский. «Йил фасллари». 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори» 22.15 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари «Айя». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 23.50 Янгиликлар. 23.55 Самбо кураши. СССР кубоги. Ленинграддан кўрсатилади (16 ноябрда ёзиб олинган).

⊙ ЎзТВ

15.30 «Қуёш билан мулоқот». Телефильм. 15.50 «Ғаройиб бола». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия). 17.20 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. Бейсик тили ҳақида маълумот. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Фэт Фрумос ва қуёш». Мультфильм. 18.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Студентлар ҳамкорлиги». Халқаро студентлар кунига бағишланган кўрсатув. 19.20 «Ёзувчи ва замон». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.15 «Амалдаги интернационализм». Греция Компартияси ташкил топганлигининг 70 йиллигига. 20.30 «Ахборот». 20.50 «ЎзССР халқ артисти М. Эргашева рақсга тушади». 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Кино, кино, кино». 23.45 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.20 «19 лар комитети». Бадиий фильм («Мосфильм»). 1-серия. 20.45 Реклама. 20.55 «Шаҳар юмушлари ва ташвишлари». «Мева-сабзавот омборлари қишга тайёрми?».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Жума — 18 ноябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия, 1 ва 2-қисмлар. Танаффус пайтида (10.15) — Янгиликлар. 11.40 «У рус саҳнасида ҳақиқатни акс эттирди». М. С. Шчепкин туғилган куннинг 200 йиллигига.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 «Аюшка» сўзи нақадар ёқимлидир». Концерт. Свердловскдан кўрсатилади. 16.50 Қозоғистон телевидениесининг программаси. 17.50 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув. 18.20 «Чуня». Мультфильм. 18.30 «Демократияни ўрганамиз». СССР Юстиция министрлигида телематбуот клуби. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 «Индира Ганди». Ҳужжатли фил.м. 20.20 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 1-қисм. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Ўтмишни қайтариш». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 2-қисм. 23.30 «Нигоҳ». Тунги информацион-музикали программа.

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

⊙

Ўқув программалари

13.05 «Айя». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 14.40 «Анна Андреевнанинг тўртинчи туши». Ҳужжатли фильм премьераси. 15.10 Янгиликлар. 15.20 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Сарсонлик — саргардонликда». 7-серия — «Катя».

* * *

18.30 Янгиликлар. 18.40 «Ҳайвонот оламида». 19.40 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». Савдода ислоҳот. Модалар. Автосервис. 20.10 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.25 Эфирда музика. Москва — Варшава телекўприги. 1-қисм. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Эфирда музика. 2-қисм. 23.05 Янгиликлар. 23.10 «Уларнинг номлари экранларда пайдо бўладими?». Бутуниттифоқ Давлат кинематография институтининг актёрлик маҳорати устахоналари.

⊙ ЎзТВ

15.30 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар» (такрор.). 16.20 «Калаванинг учи». Бадиий фильм («Ленфильм»). 17.30 Рус адабиёти. В. Маяковский сатираси (рус.). 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Кумуш қўнғироқча», «Бир бор экан, бир йўқ экан, асал ари бўлган экан». Мультфильмлар. 18.45 «Озиқ-овқат программаси амалда». «Лаззат» бирлашмаси маҳсулоти сифатини ошириш ҳақида. 19.15 «Ижод саҳифалари». Мирзакалон Исмоилий туғилган куннинг 80 йиллигига. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 Долзарб интервью. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ёш ижрочилар концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Сиёсий ислоҳот йўлидан». 22.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Иқбол». Қизлар конкурси программаси. 00.10 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Инсон ва табиат». Кинопрограмма. 20.20 «19 лар комитети». Бадиий фильм. 2-серия.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Шанба — 19 ноябрь

РАКЕТА ҚЎШИНЛАРИ ВА АРТИЛЛЕРИЯ КУНИ

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Қалбга яқин қўшиқлар». 9.40 «Тайга фонидаги монолог». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Владивосток). 9.50 С. М. Киров номли Ленинград Давлат академик опера ва балет театри балет артистларининг концерти. 10.25 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув. 10.55 «Псков тупроғи тароналари». Псковдаги фольклор байрами ҳақида. 11.25 «Социализм мамлакатлари». 11.55 Бутунроссия конкурси лауреати Т. Хохлова куйлайди. 12.10 «Ҳайвонот оламида». 13.10 «Дунё воқеалари». 13.30 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». Танқисликдан қандай қутулиш мумкин? Грузия енгил саноати иши ҳақида мулоҳаза. 14.00 «Қайта қуриш ва маданият». СССР Театр арбоблари союзи билан учрашув. 15.00 «Бугун— Ракета қўшинлари ва артиллерия куни». Стратегик мақсадлардаги ракета қўшинлари Бош қўмондони, СССР мудофаа министрининг ўринбосари, армия генерали Ю. П. Максимов сўзи. 15.15 Халқ куйлари. 15.25 Халқаро программа. 16.25 «Кинопанорама». 17.55 Концерт. 20.30 «Ўтмиш ҳали олдинда». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.00 «Время».

Шанба оқшомида

22.00 В. Кикабидзе билан учрашув. 23.25 Янгиликлар. 23.30 Катталар учун мультфильмлар.

⊙ МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.

⊙

«Тафаккур» программаси

8.45 «Хазина кимга керак?». Репрография муаммолари ҳақида илмий-оммабоп фильм. 9.10 Телевизион театр абонементи. 10.30 «Здоровье». Россия Қизил Крест жамиятининг 70 йиллигига. Илмий-оммабоп фильмлар. 11.20 Сенинг ленинча кутубхонанг. В. И. Ленин. «Кооперация тўғрисида». 12.05 Тараққиёт, ахборот, реклама. 12.55 «Умринг боқий бўлсин, Ер!». Қрим экологияси муаммолари. 13.55 «Қайта қуриш ва ҳуқуқ». СССР Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги ҳамда СССР халқ депутатларини сайлаш ҳақидаги СССР Қонунларининг лойиҳаларини муҳокама қиламиз. 14.15 Педагогика ҳамма учун. Иккинчи курс. 3-кўрсатув. 14.30 «Мўъжизасиз мўъжизалар». 15.30 «Отряд». Бадиий фильм, субтитр билан (Литва киностудияси). 17.05 «Инсон учиш полосасида». Телевизион ҳужжатли фильм. 18.00 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Шахсий соқчи». Бадиий фильм («Тожикфильм»). 19.30 «Ниначи ва чумоли». Мультфильм. 19.40 Свердловскда бўлиб ўтган ҳужжатли фильмлар кинофестивалининг совриндор фильмлари. Қадимий гиёҳ (Новосибирск). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Байрам оҳанглари». Ўзбекистон ССР «Шалола» фольклор ансамбли ижро этади. 21.00 «Время». 22.00 Футбол. СССР чемпионати «Нефтчи» — «Динамо» (Киев); «Спартак» — «Зенит». 00.55 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион музикали программа.

⊙

10.00 «Шанба экрани». Кинопрограмма. 10.25 «Сиҳат-саломатлик». Илмий-оммабоп программа (такрор). 11.15 «Ташқи бозорга йўл». Тошкент шаҳри корхоналарининг чет эл фирмалари билан ўзаро алоқаси ҳақида (рус.). 11.50 Экранимизда биринчи марта. «Вазиятга қараб иш тут». Бадиий фильм (Одесса киностудияси). 13.00 «Комсомол прожектори» (рус.). 13.15 Сурхондарё область Шўрчи районидаги «Кумуш тола» ансамблининг концерти. 13.55 А. Шаломаев. «Аҳмад Дониш». Ю. Ражабий номли Жиззах музикали драма театрининг спектакли. 15.25 «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак».

* * *

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Мультфильм. 18.00 «Бугун — Ракета қўшинлари ва артиллерия куни». Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи ракета қўшинлари ва артиллерия бошлиғи, генерал-майор М. П. Козлов сўзи. 18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 19.00 «Ахборот» (рус.). 19.15 «Ҳиндистон бўйлаб музикали саёҳат». Киноконцерт. 20.00 «Ахборот». 20.20 «Тилга эътибор». 21.00 Москва. «Время». 22.00 «Музикали учрашувлар». ЎзССР халқ артисти Шерали Жўраев. 23.05 «Акс этиш». Телефильм. 23.15 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Болалар учун концерт. 18.40 Болалар учун фильм. «Қизлар минораси». 19.00 «Новости». 19.20 «Мардлик». 20.00 «Ахбор». 20.20 «Ирен-дарёнинг ой тоши». Манзарали телефильм. 20.40 «Илҳом». Фарзона. 21.00 Москва. «Время». 22.00 «Толори мусиқий». Музиканинг профессионал ижрочилари ҳақида ҳикоя. 22.50 «Жамиятда шахс».

Якшанба — 20 ноябрь

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВА АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ҚАЙТА ИШЛАШ САНОАТИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

⊙ МТ I

8.30 Янгиликлар. 8.45 Ритмик гимнастика. 9.30 Мультфильмлар. 9.50 «Спортлото» тиражи. 10.00 «Будильник». 10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув. 12.00 «Саёҳатчилар клуби». 13.00 «Музикали киоск». 13.30 «Қишлоқ янгиликлари». 14.30 «Здоровье». Россия Қизил Крест жамиятининг 70 йиллигига. 15.15 Ҳужжатли фильмлар премьераси: «Мана шундай яшаяпман» (Горький), «Қишлоқ хўжалиги». Киножурнал («ЦНФ»). 16.05 «Тош чўлбақаси». Мультфильм премьераси. 16.15 Режиссёр С. Ростоцкий фильмлари. «Пеньковда содир бўлган иш» (М. Горький номли киностудия). 18.00 «Жаҳоннинг йирик музейи». Лувр. 5-серия — «Ўрта аср орзуси ёки Инсонлар подшолигида худо шоҳлиги» (Франция). 18.30 «Халқаро панорама». 19.15 «Ит юрак». Телевизион бадиий фильм премьераси (Ленфильм»). 1 ва 2-сериялар. 21.30 «Время». 22.05 Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олиш. 22.35 Фестиваллар. Конкурслар. Концертлар. 23.40 Янгиликлар. 23.45 «Кра. Кра. Кра». Ҳужжатли фильм.

⊙ МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!

⊙

«Тафаккур» программаси

8.45 Совет поэзияси. С. Есенин лирикаси. 9.20 «Эрудит». Илмий-оммабоп фильмлар. 10.10 Портретлар. В. М. Гаршин. 11.10 Компьютер билан мулоқот. 11.55 Реклама. Қаерга ўқишга кириш керак. 12.00 Саёҳатчилар клуби. 13.05 «Агар сиз...» 13.50 Педагогика ҳамма учун. Иккинчи курс. 4-кўрсатув. 14.05 Рус маданияти ҳақида суҳбатлар. 1-туркум — 1812 йил қаҳрамонлари. 14.40 «Бир портретга бир неча чизгилар». Телеочерк. 15.10 «Братислава музика тантаналари» фестивалининг концерти. 15.40 Театр ва замон. «Голгофа» ва бошқалар» (такрор.). 16.55 «Бутун умр...» Рассом П. Белов ижоди ҳақида. 17.25 «Мюнхаузен саргузаштлари». Мультфильм. 18.05 «Иван Васильев монологлари». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 18.35 Телевизион музикали абонемент. И. С. Бах. 2-кўрсатув. 19.30 Свердловскда бўлиб ўтган ҳужжатли фильмлар кинофестивалининг совриндор фильмлари. «Ороллар» («Арманфильм»). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Реклама. 20.50 Доғистон АССР Давлат ашула ва рақс ансамблининг концерти. 21.30 «Время». 22.05 «Кечиккан учрашув». Телевизион бадиий фильм. (Свердловск киностудияси). 23.25 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион музикали программа.

⊙

10.00 «Оила даврасида». Кинопрогргамма. 10.30 «Биргаликда куйлаймиз». К. Кенжаев, П. Мўмин. «Бахтиёрмиз — миннатдормиз» (такрор.). 10.50 «Сиз севган қаҳрамонлар». Болалар учун кинокўрсатув. 11.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Белорус экватори». Мамлакат телевидение студиялари журналистларининг Белоруссиянинг тарихий жойларига сафари ҳақида (рус.). 12.40 «Мактаб ислоҳоти — ҳаётга!». 13.20 Спорт программаси: 1. «Саломат бўлинг!». 2. Спорт шарҳи. 15.05 Мактаб ўқувчилари учун. «Китоб — бизнинг дўстимиз». 16.05 Реклама.

* * *

17.50 Кўрсатувлар программаси. 17.55 Болалар учун. «Санъат ғунчалари». 18.25 «Қувноқлар ва зукколар». Жиззах давлат педагогика институти ҳамда Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти командалари учрашадилар (такрор.). 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Завод гул ҳадя этади». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 Дам олиш концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Қишлоқ хўжалиги ва агросаноат комплекси қайта ишлаш саноати ходимлари кунига бағишланган кўрсатув ва концерт. 23.25 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Қайта қуриш йўлидан». 19.00 «Новости». 19.15 Театр учрашувлари. «Қайсар жиян». Лоҳутий номли академик драма театрининг янги спектакли ҳақида. 20.00 «Ахбор». 20.15 «Қора кундузни излаб». Кинолавҳа. 20.30 «Боздефт». Ижодкор ёшлар ҳақида кўрсатув. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Ширу шакар». Лойиқ Шерали ва Муродбек Насреддиновнинг Ленин райони меҳнаткашлари билан учрашуви.

Насрий масаллар

ЙЎЛИМДАН ҚОЧ

Ўрмонда кетаётган қуёнга йўлда ўрмон шоҳи — шер учраб қолди. Қуён таъзим қилиб сўради:

— Рухсат этинг, тақсир, ўнг томонингиздан ўтайми ёки сўл томонингиздан?

— Аввал оёғимни қопқондан чиқариб юбор.

Аҳволни кўрган қуён ботирланди:

— Йўлимдан қоч, ҳозир дабдалангни чиқариб ташлайман.

ТОҒАЖОН

Дам олиш уйида айиқ билан қуённинг хоналари ёнма-ён тушиб қолди. Эрталаб қуён жуда эрта турар, айиқ эса бу пайт ширин уйқуда бўларди.

— Айиқполвон, тур физзарядкага! — деб бақирарди қуён ҳар куни турволиб.

Уйқуси бузилаётган айиқнинг жаҳли чиқди ва қуённинг бир таъзирини бермоқчи бўлди. Эрталаб қуён эшикдан чиқиб, кўзини ҳам очмасдан «Айиқполвон!» дейиши билан, унинг шартта ёқасидан олди:

— Нима дейсан?

— Соатингиз неча бўлди, тоғажон, — деди қуён қалтираб.

Сайфулло НАМОЗОВ.

Бугунги

Тошкент

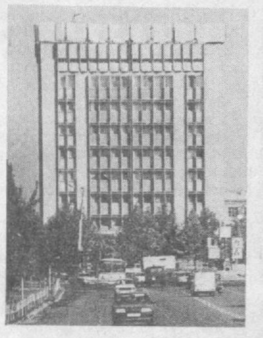

жамоли

Т. Каримов ва Р. Шарипов фотолари.

Терим қўшиғи

Нур бўлиб
Дур бўлиб
Порлаган пахтам.
Меҳнатга
Ғайратга
Чорлаган пахтам.
Сен — оппоқ
Нур булоқ
Кўрар кўзимиз.
Оқ бўлсин
Пок бўлсин
Сендек юзимиз.
Сен — керак
Сен — юрак
Хирмон этамиз.
Ватанга
Жон-танга
Шодон тутамиз.
Пахтакор
Бўл зарбдор
Терим паллада,
Юрт обод
Номинг ёд
Қўшиқ, яллада.

Саъдулла ҒИЁСОВ,
меҳнат ветерани.

Қорақалпоқ рассоми асарлари кўргазмаси

Тошкентдаги СССР Халқлари дўстлиги музейида ташкил қилинган кўргазма Жоллибой Изентоев учун ижодий ҳисобот бўлди. СССР Рассомлар союзи правлениесининг аъзоси, Бердақ мукофоти лауреати, Қорақалпоғистондаги дастлабки профессионал мўйқалам усталаридан бири бу ерда сўнгги вақтларда яратган асарларини намойиш қилди.

Кўргазма учун айни Тошкент танланганлиги тасодифий эмас. Ж. Изентоев бу ерда профессионал маълумот олди — дастлаб П. Беньков номли рассомлик билим юртида, сўнг А. Островский номли театр ва рассомлик институтида ўқиди. Ўзбекистон пойтахтида рассом Бутуниттифоқ кўргазмада намойиш қилинган дастлабки йирик асарларини яратди.

Бу галги кўргазмадан Қорақалпоғистоннинг ўтмиши, ўлкада Улуғ Октябрь туфайли бўлган ўзгаришлар тўғрисидаги асарлар кенг ўрин олган.

(ЎзТАГ мухбири).

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р — 14222. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А. 9236. Тиражи — 108.220. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10